

Молода Україна

журнал української демократичної молоді

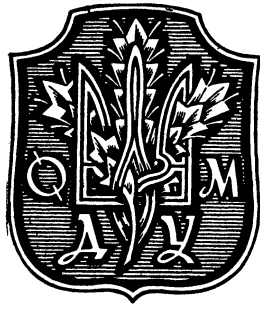

Moloda Ukraina

A Monthly Magazine

Published by the
Ukrainian Democratic Youth Ass'n
191 Lippincott St.
Toronto, Ontario, Canada

**ПРЕДСТАВНИЦТВА
“МОЛОДОЇ УКРАЇНИ”
ЗАКОРДОНОМ:**

В Австралії:

Mrs. O. Tkach
146 Suspension St.
Sunshine, Victoria,
Australia.

В Бельгії:

Mr. H. Szmyhul
Camp 44/5 Bussoit,
(Hainaut) Belgique

У Великобританії:

Mr. Andrij Bondarenko
123 High St.
Notting Hill Gate
London, W. 11, England

В Аргентині:

“Porohy”
Casilla de Correo 3184
Buenos Aires, Argentina

У Франції:

Mr. D. Sawertajlo
d'Riqueval Par Bellcourt
(Aisne) France

У Німеччині:

Mr. I. Kornejtshuk
Muenchen, 54
Seehamer St. 13, Apt. 2.
Germany

МОЛОДА УКРАЇНА

ЖУРНАЛ ОБ'ЄДНАННЯ ДЕМОКРАТИЧНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Видає Центральний Комітет ОДУМ-у

Редагує Колегія. — Головний редактор Б. Олександрів

Це число впорядкував М. Дальний

В справах редакційних і адміністративних писати на адресу:
MOLODA UKRAINA, 191 Lippincott Street, Toronto, Ontario, Canada.

Адреса нью-йоркського відділу редакції:
O. Smolansky, 487 Cleveland Street, Brooklyn 8, N. Y., U. S. A.

Редакція застерігає собі право скорочувати статті й правити мову. —
Статті, підписані авторами, не завжди висловлюють погляди чи стано-
вище редакції.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ “МОЛОДОЇ УКРАЇНИ”:

США і КАНАДА: — річна передплата 3 дол., піврічна 1.75 дол.
АНГЛІЯ І АВСТРАЛІЯ: — річна передплата 1.50 фунта.

Ціна окремого примірника 30 центів.

Голові Головної Управи ОДУМ-у в Канаді п. Василеві Неліпі та панні Людмилі Безпечній складаємо щирі побажання з нагоди їх заручин.

Редакція і Адміністрація
“Молодої України”

Управа та члени філії ОДУМ-у в Клівленді щиро вітають секретарку філії панну Галину Наріжну та п. Івана Норку з нагоди їх одруження.

Молодій парі бажаємо щастя, здоров'я та многих літ.

ОДУМ у Клівленді

ОДУМ в Лондоні, Онт.: В. Я. Дикий 1 дол., Ф. Маніленко 0.50, М. Співак 0.50, О. Блощинський 0.50, С. Тищенко 0.25, Я. Близнюк 0.20, В. Дзябелко 0.15, Х. Панталь 0.20, Х. Ковальчук 0.25, М. Ващенко 0.50. Разом 4.05 дол.

**НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ
ПРИЄДНАЛИ:**

З. П'ятницький, Ньюарк, 1; І. Гордієнко, Гамільтон, 3; В. Бельська, Торонто, 2; В. Вакуловський, Торонто, 2.

Читачів, яким відоме місце перебування братів — Ігоря, Анатолія, Валентина і Володимира КУШНІРЕНКІВ, просимо негайно написати до редакції “Молодої України”. Їх розшукує батько.

**НА ПРЕСОВИЙ ФОНД
“Молодої України” жертвували:**

Л. Височанський 2 дол., С. Пердерій 5 дол., С. Дем'яненко 1.50. Разом 8.50 дол.

ОДУМ в Ньюарку: По 1 дол.: М. Скиба, З. П'ятницький, І. Саван, В. Розинський, М. Могила, В. Павленко, М. Богацький, М. Павленко, О. Журавель 0.70. Разом 8.70 дол. Збірку перевела Галя Павленко.

Всім жертводавцям на пресовий фонд, та приєднувачам передплатників, складаємо щире подяку. Нашим представникам: Зіновію П'ятницькому, в Ньюарку, Олександрові Скопові в Кіченер, Григорієві Дубасові в Пасейку, Левкові Височанському в Дорчестер, Ігореві Яремкові в Форт Вайн, С. Дем'яненкові в Ніягара, Івану Гордієнкові у Гамільтоні, Лесі Ткач в Австралії, Миколі Ващенкові та Олександрові Блощинському в Лондоні, Онтарію, складаємо особливу подяку за жертвенність та точність у розрахунках з нашим Видавництвом.

Редакція й Адміністрація

Зустрінемося 2-3 липня ц. р. в „Києві“

Фрагмент з Зустрічі 1953 р., в Ст. Кетеринс.

На пленарній конференції представників Центрального Комітету і Головних Управ ОДУМ-у США і Канади схвалено постанову, щоб з нагоди п'ятилітнього існування Об'єднання Демократичної Української Молоді, літом 1955 року, відбути масовий З'їзд-Зустріч одумівської молоді й українського громадянства Америки й Канади.

Одночасно вирішено, що ця Зустріч має відбутися на території Канади — впродовж 2, 3 і 4 липня ц. р., про що писала “Молода Україна” в ч. 21. Сьогодні інформуємо, що Зустріч відбудеться на просторій площі відпочинкової оселі “Київ”, яка є власністю наших громадян, приналежних до Східної Епархії Української Православної Церкви в Канаді й положена біля шляху Но. 5, між Торонтом і Гамільтоном.

Організаційна підготовка відбувається в тому напрямку, щоб цій небуденній імпрезі надати імпульс характеру. Запрошено наших визначних представників політики, культури і громадського життя, зокрема Президента УНР. пана д-ра Степана Витвицького, Екзекутивного директора Комітету Українців Канади п. Вол. Кохана, Голову УРС п. А. Батюка, ред. В. І. Гришка, др. М. Шлемкевича та сот. Б. Панчука.

Загальний проект програми передбачається так: в суботу, 2 липня — з'їзд і стріча всіх учасників біля гаю на площі оселі “Київ”. Від полудня, всі спортивні дружини одумівських осередків, що своєчасно зголосять свою участь — відбуватимуть змагання на спортовому майдані оселі. Вечером, вже від 6.30 буде відчинена заля “Палас Пір”, що міститься в південно-західній частині Торонта, біля Гай-Парку, над водою озера Онтаріо. В цій просторій залі модерної надводної будови, що сво-

бідно вміщає біля трьох тисяч осіб, від 7.30 до 9-тої години вечора, відбудеться концерт, на який запрошено видатних мистців з США і Канади (солістів Мих. Мінського, Гр. Ярошевича, Ігоря Зайферта, А. Ярошевич, Л. Ганущак, Н. Колодуб-Тимочко і ін.), а також виступить хор з Дітройту, під керівництвом П. Китастого. Відтак, до 12 години ночі відбуватиметься в цій же залі забава.

У неділю 3 липня, на площі оселі “Київ”, в 9-тій годині ранку, почнеться Архиерейське Богослуження з участю Владики Архiepіскопа УГПЦ Михаїла, численного духовенства та великого хору Українського Православного Собору Св. Володимира в Торонті, під керівництвом Ю. Головка, на яке всі учасники мають прибути своєчасно і якнайчисленніше. Після Богослуження передбачені виступи запрошених промовців, привітання, а відтак продовження концертної програми з участю окремих мистців та одумівських гуртків мистецької самодіяльності. Після концерту, на спортовому майдані відбудуться фінальні змагання тих спортових дружин, що попереднього дня вийдуть переможцями. Для всіх, хто не цікавиться спортом — буде інша розвага. Вечером, у гаю оселі, над потічком, буде влаштована прашальна ватра.

Треба сподіватися, що одумівська молодь Америки й Канади, вся молодь прихильна до ОДУМ-у, батьки й матері, та все організоване старше громадянство, що дотепер проявило багато допомоги в організаційно-виховній діяльності одумівських осередків, своєю участю звеличують цю імпрезу й дадуть цим доказ свого зацікавлення національно-виховною проблематикою нашого молодого покоління.

Редакція

Віт. БЕНДЕР

Не втрачати віру!

“Віруй і ти вічно горітимеш!” сказав в одній своїй публікації покійний Бернард ШОВ. Він не сказав, у ЩО ВІРИТИ, лише цими словами сконстатував, що саме почуття віри в Бога, в людину, в ідею, у вужчий інтерес, чи просто в річ, додає людині снаги, яка в її духовості спалахує все новими вогнями, що горить і горить. І оце горіння своїм процесом стає тим рушієм, що безперервно штовхає людину до мети, не дозволяє їй зупинятися, не дає їй часу для осилення себе тими чи тими сумнівами.

Ці слова великого англійського письменника пригадалися нам при читанні статті Вс. ГОЛУБА “Туга за нормальністю”, що була поміщена в “Українському Прометей” ч. 6. Шановний автор порушив дуже важливе питання нашого еміграційного буття, — відходу від політично-освідомлюючої діяльності великої частини нової еміграції. Пояснюючи, чому і як це сталося, автор твердить, що оце “охладження сердець” спричинила туга за нормальністю. Цебто, емігранти, втомившись чекати на оте велике “щось” і розчарувавшись постійною безперспективністю визвольної боротьби, яку в великій мірі визначає завжди не корисний для нас уклад та розвій дипломатичних розгрі, нарешті рішили випрягтися з посторонок ВЕЛИКОЇ МІСІЇ і взятися за влаштування особистих справ. До такого рішення емігранта приневолює нібито туга за нормальністю. Але в перестанові еміграції на оцю пристосуванську колію всіма чотирма колесами, ми вбачаємо не нормальність, а навпаки, прояви дезерції. Бо хоч автор і твердить, що в цьому процесі розподілу еміграції на ПОБУТОВУ та ПОЛІТИЧНУ є користі, мусимо зауважити, що перевтілення великої частини політичної еміграції в побутову також зневірює й ту горстку вічно палаючих патріотів, які відмовляли й відмовляють собі майже всього, щоб лише визвольні вогні в вільному світі палахкотіли до небес і щоб ці вогні постійно присвічували західньому обивателю пригадкою, а українському народові на батьківщині — надією.

Розуміємо, що кожному з нас властивий отой вроджений егоїстичний імпульс, що поєднується з інстинктом самозбереження: подбати про самого себе. Цього імпульсу не перемогти ніяким спартанством, бо це поклик самої природи. Треба дружитися, вирощувати зміну, дбати про родину і власне гніздо. Але разом з цим хоч у невеликій мірі треба продовжувати кидати до спільного вогнища й свою вуглину. На цю вуглину можна спромогтися без ніякої шкоди для родини чи самого себе. І цієї вуглини від наших розчарованих треба домагатися. Бо коли після закінчення війни ми вірили — ми горіли, полум’яніли від ентузіазму, невисипаючи діяльність за останні 10 років принесла нам бажані наслідки: слово “Україна” в віль-

ному світі інтерпретується сьогодні на всі лади, не сходять із шпальт західних часописів. А це ж мав би бути лише старт, розгінна площадка для злету. Та ось, навіть не злетівши, еміграційні ряди рідшають, все більше й більше земляків відходять від спільної бойової колони. А точніше кажавши, заражаються хворобою провінційности, коли спільний патріотизм підмінюється льокально-побутовим, коли інтереси парафії чи місцевої організації витискають з їхньої свідомости ЗАГАЛЬНОУКРАЇНСЬКІ ІНТЕРЕСИ, коли конфлікти льокального характеру заступають собою єдиний ВИЗВОЛЬНИЙ ЩИТ, коли місцева конкуренція з’їдає тисячі громадських грошей, полишаючи визвольні центри на призволяще. На цю провінційну хворобу треба знайти відповідний лік ще до того, поки вона прив’ється всій еміграції, поки не передєсткує наші останні колонії...

Одне слово, вчорашнє визвольне піднесення спадає, зникає. Лишаються ще десятки-сотні фанатиків, які на свої плечі перебирають усю оту зброю, що її лишають на пропагандивному полі бою збайдужілі побутовці — “дезертири”. Чи довго ці фанатики втримаються? Без постійної допомоги еміграційного моря, що так скоро задивилося на “бізнес” і забуло про Україну — ні. Тому це наше слово спрямоване не до горстки лицарів, а до тих тисяч земляків, що перестали вірити, а тому перестали горіти.

ВІРУЙТЕ Й ВІЧНО ГОРІТЬ!

ГОРІТЬ І ЗАПАЛЮЙТЕ!

ЗАПАЛЮЙТЕ СЕБЕ І СВОЇХ ДРУЗІВ ЛЮБОВ’Ю ДО ВІДДАНИХ, ЩЕДРІСТЮ ДО ЇХНІХ ДІЛ, ДО ЇХНІХ ПОЧИНІВ.

НЕ МУСИТЕ БУТИ АКТИВНИМ, АЛЕ БУТИ ХОЧ МІНІМАЛЬНО КОРИСНИМ — ОБОВ’ЯЗКОВО!

ПОДЯКА

Дякуємо інженерові Ф. Сметанкові з Бельгійського Конго за складений даток у висоті 10 долярів на організаційний фонд ДОУСу. Інж. Сметанко передав одночасно 20 долярів для УНРади, які переслано по призначенню.

Головна Управа Демократичного Об’єднання Українських Студентів

3 актуальних думок

Головного Отамана С. В. Петлюри

Я бачив, що Українські партії мають силу революційну, деякі розкладову — а творчої — організаційної не мають. Я бачив, що вони не усвідомили собі **головного**: чи Україна, як самостійна держава, повинна в своїй закордонній політиці спиратись на Європу чи на Москву-Азію? Спіратись треба було на Європу, яка, до речі, нас не знала і не розуміла, — одночасно треба було творити власну силу. Чим скоріше у народу нашого скристалізуються почуття незалежності од Москви, тим скорше ми матимемо Самостійну Україну.

Від того часу, коли до світової війни ув'язалась Америка, я був переконаний, що війну виграють не Німці, а Антанта. Я хотів створити фронт — хай би він був розбитий мілітарно тимчасово, — все одно ми виграли б потім політично. Але “божевільство”, недалекозорість, недержавність наших тодішніх політиків — направила наш курс на іншу дорогу...

Для мене важним було схоронити ідею державності і повагу до ідеї уряду. Хай останній — не совершенний, хай робить помилки, але змінити його шляхом переворотів — було би помилкою. Той хто піднімає меч, од меча гине. Я кілька разів міг би успішно “розганяти уряди”, — але не робив цього, бо гадав, що, особливо, в молодій державі це привело би до внутрішньої деморалізації. В зв'язку з цим я вважаю абсолютно недопустимими генеральські деякі чи отаманські інтенції до переворотів. Це зробило би армію цяцкою, сліпою зброєю в руках окремих осіб і розклало б її. В справі організації армії — я все керувався мотивами державними, бажаючи створити національну силу, на яку міг би опертись народ у своїх державних стремліннях. Мені завжди і ще заважають створити цю силу і наші політичні партії і деякі генерали, “по нерозумінню своєму”. Перші малпують французький зразок, забуваючи, що розмежування функцій Головного Отамана від президента може наступити лише після замирення України. Другі, не маючи правильної уяви про методи будівництва Держави, ігнорують аксіому: талановитий генерал може командувати операцією, може виконувати і пропонувати, але повести “душу” козака — армії до бою не може, бо для цього він не

Цей уривок листа Головного Отамана С. Петлюри друкуємо без правописних змін за журналом “На слідах”. Ред.

має в собі одної риси — він не персоніфікує собою душі нації і волі її державної. Непомітно, твердо і послідовно я всетаки йду до підпорядкування армії державній дисципліні і, думаю, що доведу цю справу до кінця. Вважав би найшасливішою хвилиною мого життя передати своєму заступникові армію національну, дисципліновану, опору і підставу Держави.

В минулому я керувався різними прийомами, щоб створити цю силу. Може де-кому ці прийоми здавались незрозумілими, недоцільними: як от інспектура чи випадкові формування (отаманів), — але в той момент, при певних історичних обставинах, при даних обставинах, — ці засоби, на мій погляд, були єдиними, за допомогою яких можна було певну програму в життя переводити. Ясна річ, що не завжди і не всі, навіть ближчі мої співробітники, розуміли мене і виконували та здійснювали мої пляни. Дехто формально або механічно розумів мої принципи, мої директиви. Дехто використовував їх для персональної амбіції, або для власних цілей (Волох), але в умовах моєї праці не було фізичної можливості паралізувати шкідливі наслідки в діяльності окремих підвладних...

В справах територіально-державних я керувався і керуюсь принципом соборності України. Основою державності повинна бути Центральна Україна — Наддніпрянська, а не периферія — частина її. Коли

об'єктивні обставини складаються так, що сьогодні соборності, етнографічно-територіального принципу нації не можна здійснити, було би божевільством в угоду максималізму територіального одмовлятися од державної самостійності на тих землях, де цю самостійність можна зреалізувати. Як би таким шляхом, яким хотів іти Грушевський в цій справі, йшла Італія, Румунія, Югославія, — то вони ніколи б не створили своєї державності. Державні мужі цих країн рахувались з реальними силами нації, з тим, що вони можуть зробити, — а у нас хотіли або все — або нічого, хотіли волю політиків Галичини накинати цілому Українському народові. Я був і є прихильником реальної політики — можливих досягнень, а не фантастичних інтенцій. Це не значить, що я одмовляюсь ідеалу нації. Він буде здійснений, не може не бути здійснений, але реальну підставу для цієї муравлиної національної праці, **розрахованої на кілька десятиліть** — повинні дати не політичні діти, до яких я причисляю і деяких сивих професорів, — а люди діла і реальних досягнень. Коли ці уваги не забувати, то в світлі їх можна справедливо оцінити, якою неправдою є та груба лайка і тенденційні обвинувачення що їх, як “з рога ізобілія” сипалось і сиплеться на мою голову з боку галицьких політиків. Засліплені парафіальним провінціалізмом, — вони не відають, що творять. Очевидна річ, що я маю досить в собі опорної сили не зважати на брехні і інсинуації і йти далі дорогою випробуваного реалізму і наддніпрянського централізму, який врешті-решт, раніше чи пізніше, приведе до об'єднання Українських земель, цебто до фактичної соборності. Мені тяжко згадувати деякі неоправдані факти, що нанесли тяжкий удар не тільки ідеї нашої державності, але загальмували і справу спеціально галицьку. Факти ці стались супроти моему бажанню. В березні 1919 року я одвідав наш Галицький фронт. Ознайомившись з ситуацією я прийшов до висновку, що фронт заломиться, бо Галичина заблокована з усіх боків. Довідавшись, що я прибув в Галичину, антантська Комісія в Варшаві приїхала, щоб побачитись з мною. На чолі з генералом Бартомі вона приїхала до Ходорова, де в штабі відбулось побачення. Комісія пропонувала певну роз'ємчу лінію. Хоч вона не відповідала в цілому інтересам галичан, але я настоював на прийнятті її, бо цим досягли би ми: а) фактичного визнання України з боку Антанти; б) отримали би можливість створити бази для підвозу амуніції з Європи і в) оперлися б

(Продовження на стор. 29).

Прибувайте

на

ЗУСТРІЧ

Українців США і Канади

2 - 3 - 4 липня ц. р.

в Торонто

В чому загроза тоталітаризму

Богдан ЦИМБАЛІСТИЙ

Тоталітарна система відзначається тим, що в ній політична влада не визнає ніяких обмежень, ні границь для своєї дії і претендує не лише керувати світськими - політичними справами, але теж панувати над сумліннями громадян. Повище речення правитиме нам у цій статті за дефініцію тоталітаризму. В першій частині повищого визначення підкреслено дві особливості тоталітарної влади: її претенсію на **всекомпетентність** та її **абсолютизм**. Тоталітарна влада хоче контролювати всі ділянки людського життя, вона вважає себе в праві та здібною теж ними керувати. Так держава підпорядковує собі всі економічні, соціальні чи культурні інституції. Вона не визнає нічого, що могло б бути незалежне від неї. Навіть родинне життя не збережене від її втручання. Особиста свобода, автономія родини, незалежність наукового досліджу — все це зникає під тоталітарною владою. Вона теж не визнає ніяких правних, ні моральних обмежень для своєї дії. Вона сама собі джерелом права й моралі на цій підставі, що в її руках сила.

Представники тоталітарної влади виступають звичайно в ім'я якогось колективу: кляси, нації, раси і т. п. Значить, колектив мав би опановувати і собі всеціло підпорядковувати одиницю. Вартість людської особи тоді зводиться до її функції в колективі. Вона не має жадних особистих прав, а тільки зобов'язання щодо громади. Хто бажав би звільнитися від її тиску, того фізичне життя загрожене: він просто не знайде праці і не матиме засобів до життя. Тому знесення приватної власності, тобто економічне узалягнення одиниці від влади є властиво логічною вимогою кожної тоталітарної системи, і не лише комуністичної. Одиниця щойно тоді стане послухним знаряддям в руках влади, коли вона почуватиметься безсильна, безборонна і постійно загрожена у своїй фізичній екзистенції. Доки існує приватна власність, одиниця зберігатиме завжди рештки своєї незалежності, бо матиме захист, де влада не зможе її досягти. Вона ж тоді може обійтися без допомоги державної влади і вижити з власних засобів. В мірі, в якій приватна власність була збережена в нацистській Німеччині, чи фашистській Італії, тоталітарна система не була там завершена. Інша річ, що в такій Німеччині право приватної власності ставало щораз більше обмежуване і перемінювалось би з часом в порожню від змісту фасад.

Друга частина нашого визначення тоталітаризму підкреслює, що політична влада в тоталітарній державі **не є нейтральною під світоглядом** оглядом, тобто вона не є вислідом компромісу різних світоглядових чи ідеологічних груп, але навпаки, — вона сама виступає в імені певної концепції світу та історії, які вважає зобов'язуючими для всіх людей. **Тоталітарна ідеологія**, що хоче дати відповідь на всі питання буття, розв'язати всі його загадки, вказати на сенс життя людини та історії, є своєрідною "світською релігійною системою", або "ерзацом" правдивої релігії. Партія, що при владі, набирає характеру якоїсь секти, чи ордену: вона має своїх святих, своїх пророків, свій окремий ритуал, свої "свята" і будні. З всього цього походять важливі наслідки для життя одиниці під тоталітарною системою. Одиниця має належати владі не тільки своєю фізичною екзистенцією, але теж її внутрішнє духове життя має бути кероване з центру, має бути виповнене ідеями, почуттями та бажаннями, яких собі бажала влада. Вона відбирає своїм громадянам "тягар" самостійного думання та вирішування. Тоталітарна система не боїться нічого так, як самостійного думання одиниці. Цим треба собі пояснити її запопадливість в організуванні різних колективних святкувань, розваг, перевантажування своїх громадян різними зборами, лекціями тощо. Їх мета — відібрати людині нагоду та охоту до самостійного зусилля думки, до застанови на самоті, до ставлення собі питань, які могли б довести до сумнівів щодо офіційних догм. Всі засоби сугестії пущені в рух, щоб якнайзручніше і найповніше впоїти людям бажані думки, настрої і застанови. При цьому тоталітарна влада практично заперечує одиниці можливості і право розрізняти, що є правдиве, а що ні, що є добром, а що моральним злом. В тому саме видно всю погорду тоталітаризму до людини: бо яке ж принизливе уявлення треба мати про людину, щоб припускати, що вона здібна прийняти як єдино-правдиві всі ці суперечності, які їй по черзі підносять? Одного дня вона має вірити в одне, другого вже в щось інше, але цілком протилежне першому. Мета тоталітаризму тут очевидна: не допустити до того, щоб

у людині постала певна єдність та цілість думки, бо вона була б ознакою духової незалежності людської особи. Тимчасом людина - автомат, яку намагається виховати тоталітарна система, повинна тільки рефлектувати механічно ідеї, гасла, "правди" наперед в неї вложені "запопадливою" владою. Так, як самостійна думка не сміє проявитися, так теж незалежна воля людини повинна перемінитися в виконавчий рефлекс рішень згори. Одиниця повинна до того виявляти ентузіазм, обурюватися і веселитися тоді, коли державна влада накаже. Вона справжній автомат, найменші порухи якого залежні від того, як накрутити його внутрішній механізм.

Тут місце звернути увагу на різницю, яка існує між звичайною диктатурою і тоталітаризмом. Хоча назверхня форма тоталітарних режимів є диктатура однієї особи, або групи осіб, однак треба саму диктатуру відрізнити від тоталітаризму. Іншими словами, треба розрізнявати **авторитарну форму влади** і **тоталітарну систему**. Перша намагається центрально і безконтрольно керувати тільки політичними справами. Вона не має претенсій на керівництво душами громадян. Авторитарна влада придушує всякі прояви спротиву їй, але звичайно вона нікого не примушує її саму голосно хвалити. В авторитарному режимі, навіть найдеспотичнішому, одиниця має право на мовчанку. Така влада пригнічує одиницю, але вона її не упокорює, ані не деморалізує.

Авторитарний режим не є теж нічим новим в європейській історії та цивілізації. Починаючи від античної Греції аж по сьогоднішній день Європа знала безліч прикладів абсолютистичного устрою, тиранії чи диктатури. Усім відомі з історії атенські чи коринтські тирані. Македонський Олександр був своєрідним військовим диктатором. Традицію диктатури відновив в античному Римі Юлій Цезар. Багато пізніших римських цесарів були самодержавними володарями. Імператори Візантії мали теж у своїх руках абсолютну владу. В добу ренесансу в такій Італії аж роїлося від різних менших чи більших деспотів. 18 століття в Європі це вік просвіченості і рівночасно абсолютних монархій (Люї XIV у Франції, Фрідріх II у Пруссії, Йосиф II в Австрії і ін.). Царська Росія знала у своїй історії тільки самодержавних монархів. Диктаторами були Кромвел і Наполеон (диктатуру останнього деякою

мірою можна вважати першою і недосконалою спробою тоталітаризму). Та й у сучасному світі існує принаймні кільканадцять держав, зокрема в Центральній та Південній Америці, з "твердим" авторитарними, чи диктаторськими режимами. Проте ніхто не називає їх тоталітарними.

Ці приклади пригадують, що авторитарні режими не є новиною в європейській історії. Вони були так би мовити її постійним елементом, дуже часто негативним тлом, на якому відбувалася боротьба за людські особисті і політичні свободи. Однак, треба відразу підкреслити, що не всі диктатори чи абсолютні монархи увійшли чи увійдуть в історію як негативні постаті. Хоч абсолютистичні чи диктаторські режими не можуть вважатися ідеалом політичного устрою, будучи принизливими для людської гідності й небезпечними для розвитку нації, в деяких ситуаціях короткотривала концентрація політичної влади в руках однієї особи виявлялася навіть спасенною для долі неодного народу. Напр. військова диктатура генерала Франко в Іспанії врятувала цю країну від комуністичного поневолення, а західню Європу від смертельної небезпеки. Президент США у виняткових ситуаціях (напр. під час війни) отримує майже диктаторські повноваження, очевидно, часово обмежені. Про тоталітарні режими однак не можна нічого доброго сказати. Вони являються чимсь наскрізь негативним, вони — жахлива загроза для майбутнього людської культури, для розвитку нації та для життя і долі одиниці.

В нашій дефініції **тоталітаризму** підкреслено окремо цю рису, що відрізняє його від **авторитаризму**. Авторитарний режим означає зосередження в руках однієї особи (або групи осіб) політичної влади, яка до речі є обмежена дуже часто релігійними інституціями, спільно визнаними засадами моралі, чи, вкінці, керівниками економічного життя країни. Тоталітаризм зате означає систему, в якій не лише політична і економічна влада зцентралізовані, але ще претендує на духове керівництво громадянами і народом. Політична і духовна влада тут знаходяться в тих самих руках. Іншими словами, **тоталітарна влада бажає панувати над тілами і душами**.

Вгорі було доведено, що диктаторський режим не є новиною в європейській історії. Зате тоталітаризм є насправді чимсь новим; він став можливий щойно на сучасному ступні розвитку європейської цивілізації. Треба було цілого ряду передумов, щоб тоталітаризм став дійсністю. Ці передумови заіснували щойно в останньому сторіччі, хоч творилися вже від давніше, принаймні від доби ренесансу.

* * *

Поява тоталітарних ідеологій, які претендують дати повну відповідь на всі питання і загадки буття, відкрити сенс людському існуванню, тобто перебирають на себе роль релігії, стала можлива щойно на тлі духової порожнечі, яка заіснувала серед європейських народів після сплюснення і зануку християнської віри серед них. Можна б навести тут безліч висловів відомих сучасних критиків та філософів культури, які пояснюють успіхи тоталітарних ідеологій саме прагненням людей заспокоїти свою релігійну потребу та усунути гнітюче почуття духової пустки. 18 сторіччя хотіло бачити в людині тільки "раціональне ество", 19. століття — вік технічного прогресу — бачило в ній "творця", або "економічне ество". Великим відкриттям 20 ст. є те, що людина — це в першій мірі "релігійне ество", відкриття, що коштувало народам кілька століть блукань та незлічимої терпіння. "Людина не вважаючи на всю раціоналізацію, залишається релігійним еством" — пише німецький філософ Ф. Лерш. Цей вислід, так неочікуваний для філософів розуму, доводить, що релігія існує не через недостатку раціонального думання, але тому, що вона являється одною з основних і життєво konieczних функцій людини. Це світ вартостей, що є понад людиною, вартостей, в які вона вірить, яким бажає служити, які дають напрям, координацію та упорядкованість її дії. Вони вказують на сенс усіх змагань людини і взагалі всього її життя. Потреба інтелектуального замирення, єдності, зв'язку між явищами спонукають людину завжди шукати якогось універсального принципу і доктрини. Також потреба колективного почуття, пошани і любови матиме все свій об'єкт. Коли віра в правдивого Бога зникає, виривають ідоли і стають предметами релігійного культу. Такими ідолами можуть бути: наука, поступ, кляса, нація і т. п. Людина мабуть не може знести релігійної порожнечі. А. Гакслей у своєму відомому творі "Цілі і засоби" образково завважує, що "у вестибюлі знаходиться завжди ціла купа фальшивих богів, що чекають тільки, щоб зайняти місце правдивого Бога, якого людина покидає".

Саме цією **релігійною потребою людини** треба пояснювати частинно ті успіхи тоталітарних ідеологій, зокрема в часі між двома світовими війнами. Той же сам А. Гакслей тоді писав: "Європейці проходять через своє життя, порожнє через брак сенсу його, пробуючи заповнити оцю свою порожнечу зовнішніми стимулами, читанням часописів, пасивним мрійництвом в кіно, слуханням радіо, балаканиною, спортом, а зокрема пригляданням, як інші його

виконують, і взагалі всякого роду лінівством. Тому із захопленням приймається всяка доктрина, що робить життя цікавішим і надає йому певної цілі. Звідси величезний успіх націоналістичного і комуністичного ідопоклонства, які заперечуючи універсові, як цілості всякого сенсу, підкреслюють особливу вагу певних його частин, довільно підібраних, чи це буде нація-бог, чи освячена кляса. Націоналізм і комунізм — це релігії, або сурогати релігії, які мають виповнити порожнечу, надати сенсу та цілі життю" ("Цілі і засоби").¹⁾

Не будемо з'ясовувати тут докладніше зміст поодиноких тоталітарних поганських "релігій". Загальна риса їх це дівінізація колективу, організованого в державу. Французький соціолог Ж. Монерот називає це явище "переміщенням святого" ("Соціологія комунізму"). На його думку, звільнена психічна енергія мов би переносилася на інші об'єкти, від трансцендентного на іманентне, від Бога на людину. Релігійні теми та релігійна психологія проявляються тоді в соціальній площині. "Соціальне" набирає релігійного характеру: колектив стає новим ідолом.

Іншим джерелом модерних тоталітаризмів є оте "**повстання мас**", про яке говорить еспанський філософ Ортега і Гассет. Зрівняння всіх у правах, поширення свобод на ціле громадянство, поширення освіти і т. п. є безперечно великим здобутком європейської цивілізації. Але прихід широким верств населення до активної участі в публічному житті, до якої вони не були ніяк підготовані та виховані за попередніх режимів, мусів відбитися, принаймні напочатку демократичної доби, негативними наслідками, зокрема, коли зважити ще на ті величезні зміни, що настали в структурі європейських народів через індустріалізацію їхніх країн.

Упромисловлення європейських країн розбило вікові спільнотні пов'язання між одиницями, затомізувало цілу суспільність, витворюючи мільйонові маси робітничого пролетаріату, викоріненого з традиційних рамок життя, без справжнього зв'язку з землею, традицією, людей більш номадного способу життя, які стали щораз більше надавати тон і вирішення у внутрішньому житті країн. Економічне становище їх було жалюгідне і постійно загрожене. Звідси окрема податливість тих мас на пропаганду, податливість, підсичувана їх ресинтимиентами і зростаючим почуттям сили та своєї чисельності. Не диво, що ці мало зрілі політично і мало відповідальні істо-

¹⁾ Під поняттям "націоналізм" автор, очевидно, розуміє тут нацизм і фашизм.

рично маси дали головну підтримку пропагаторам тоталітаризму. Модерні тоталітарні диктатори вийшли з мас (цим теж вони різняться від попередніх диктаторів, які дуже часто мали військову, або політичну освіту). Вони найкраще розуміли аспірації та психологію тих мас. Цю психологічну спорідненість вони знаменито використали для своїх амбітних цілей і змагань по абсолютну владу, послуговуючись при тому найпримітивнішою демагогією. Не диво, що тоталітарні диктатори були винесені на верх самими масами.

На тісну генетичну пов'язаність появи тоталітарних систем із повстанням мас (себто приходом мас до активного політичного життя) вказують хоч би оці намагання диктаторів при допомозі "виборів", "парламентів" і п. витворювати фікцію володіння з волі народу, або їхні аусилля здобути ентузіастичну підтримку для себе широких верств населення.

До швидкого успіху тоталітарної пропаганди спричинилася теж повільність і деяка непорядність демократичних режимів в полагодуванні пекучих соціальних питань. Ліберальна економія виявилася замало гнучка, щоб достосуватися до змінливих кон'юктур і нових потреб. Вона не зуміла усунути постійної загрози економічних криз, не вміла розв'язати питання безробіття і т. п. Ці невдачі ліберальної економії та демократичних режимів були тлом, на якому стало швидко поширюватися серед усіх кіл громадянства почуття, що мовляв "треба твердої руки, щоб завести порядок; бо далі годі". Такі психологічні настрої це знаменитий ґрунт для появи і швидкого росту тоталітаризму.

Розвиток техніки теж спричинився багато до того, що тоталітарні системи могли бути здійснені. Важко собі уявити тоталітаризм у суспільстві з передтехнічного віку. В такому суспільстві державна влада не мала б фізичних спроможностей контролювати тотально життя одиниці, родини і громадянства. Вона не мала б теж засобів позитивного впливання на їх думку, почуття і настанови. Розвиток техніки витворив, між іншим, могутні засоби для контролю життя громадян та для формування в бажаному сенсі їх думання та настроїв. Годі подумати успіхи тоталітарної пропаганди без таких засобів сугестії і впливання, як преса, радіо, телевізія, фільми і т. п.

Четвертим коренем в генезі тоталітаризму треба вважати **скріплення державного апарату** в останньому столітті серед усіх європейських народів. В попередніх віках існував в Європі справжній плюралізм влади. Центральна влада мала дуже обмежені завдання, які зводилися найчастіше до справ закордон-

ної політики, організації війська, судівництва тощо. Інші функції громадянського життя сповняло саме громадянство за посередництвом окремих самостійних організацій. Поодинокі провінції дбали самі за зорганізування місцевої адміністрації, незалежної від центру. Економічними справами займалися станові організації: вони регулювали ціни, дбали за професійну підготовку молоді і ін. Харитативними ділами займалася Церква. В її руках лежало теж виховання молоді. Центрами наукового й культурного життя були університети, незалежні від державної влади, або двори поодиноких аристократів-меценатів мистецтва і культури. Величезний зріст населення в останньому столітті (як наслідок поступів в медицині та покращання умов життя), атомізація суспільної структури, згущення мільйонів мас робітництва в кількох промислових осередках — все це ставило нові завдання економічного, соціального та культурного порядку, які перерости дотеперішні структури. Державна влада була змушена перебирати щораз то більше функцій на себе. Отож скріплення державної влади, і централізація різних функцій в одних руках були логічними наслідками історичного розвитку. Це явище відбувається і на наших очах у всіх країнах. Держава змушена контролювати хоч обмеженою мірою економічне життя, перебирати на себе харитативно-соціальні функції, дбати про виховання молоді, про розвиток науки і т. п. Тоталітарні режими довели цей процес до екстремі. Проте важливо собі усвідомити, що процес сам почався вже передтим. Немаловажну роль в скріпленні державного апарату відіграли останні світові війни.

Повищі розважання довели нам, здається, поставлену тезу про те, що поява тоталітаризму була зумовлена попередніми етапами розвитку європейської цивілізації, її відхристиянізації, її умасовленням, технізації і вкінці етатизмом. Будучи так би мовити виродком європейської цивілізації, тоталітаризм являється найбільшим ворогом всього того високого і позитивного, що вона створила. Він є негацією самої суті європейської духовості. Тоталітаризм фактично зносить розрізнення духової і світської влади, що його приніс християнізм ("Віддай кесареві — кесарево, а Богові — Боже") і яке означало встановлення свободи сумління одиниці, до якого ніяка політична влада не мала б доступу. Саме цей принцип розрізнення двох влад і їх релятивної незалежності мав неоцінені культуротворче значення для розвитку європейської цивілізації і для всього людства. Тоталітаризм зносить його і сполучає політичну та

духову владу в одних руках, стаючи сам світською псевдо-релігією.

Вправді хтось може звернути увагу, що в минулому траплялося теж, що в одних руках були сполучені обидві влади. Проте треба пам'ятати, що це належало до рідкості і радше становило виняток, як загальний стан, типовий для європейської історії. Також не видно було так скоро негативних наслідків такого цезаропапізму. Бо, поперше: тодішні засоби контролю і керми були менше досконалі як у сучасних тоталітарних режимах. Подруге: християнізм — а це звичайно йшлося про нього — не можна порівняти з якоюсь тоталітарною ідеологією. Християнська віра з її догмами мала ушляхетнюючий вплив на життя людини, на її мораль. Її догми відносяться до справ, яких людський розум і досвід не може ніколи пізнати. Примушування владою вірити в певні догми не може бути порівнюване з тим огидним насиллям тоталітарних режимів, які змушують людину вірити в догми про справи, доступні для людського пізнання і досвіду, в догми суперечні всім фактам дійсності.

Тоталітаризми звертаються проти духа любови, милосердя, справедливості, тобто отих чеснот, що їх засіяв християнізм в європейській духовості. Тоталітарні режими — це бунт і кпини із легальності, із права, що були дотепер, як спадщина Риму, теж одною із головних складових частин європейської культури.

Вкінці, тоталітаризм — це заперечення всіх отих здобутків останніх сторіч в ділянці політичних прав і особистої свободи одиниці. На місце того всього тоталітаризм хоче збудувати "новий світ" із новими засадами моралі, з новою психологією людей і т. п.

Тут стає ясно, якою великою загрозою для людської культури, для одиниці і для всього людства стала б перемога тоталітаризму в світі. Це ж було б ніщо інше, як перекреслення тисячолітніх здобутків людської культури, osiągniętych у важких змаганнях і після багатьох жертв та самовідречень. Це ніщо інше, як поворот до варварства, до життя на рівні дикунів, життя керованого виключно егоїзмом, насиллям та журбою про заспокоєння найпримітивніших інстинктів.

* * *

Загальним висновком попередніх розважань було, що тоталітаризм являється **постійною супровідною загрозою** для європейських народів на сучасному ступні їх культурного розвитку. Усвідомлення цього стану є дуже важливе. Свідомість того, що всі ми знаходимося постійно над берегом пропасті, змушує до великої обережності і до збільше-

(Закінчення на стор. 29).

Чи справді загублене покоління?

Д. ОПІЛЬСЬКИЙ

На одному із з'їздів ОДУМ-у я говорив про те, що в ОДУМ-і об'єднана молодь, яка відмовилась "маршрутувати". Я вказував на ненормальність цього явища, його причини і можливі наслідки. Я стверджував, що демократизм ОДУМ-у перебуває в критичному стані, що він більш пасивний, ніж активний, більш статутний, ніж переживаний. І все ж таки я не бив з цього приводу на тривогу, вважаючи, що це хвиловий етап, який змушена пройти вся думаюча молодь усіх народів, яких доторкнувся нещадний зуб війни. Военному поколінню потрібна була передишка, критична застанова над пройденим шляхом, реорганізація рядів і своєрідний рахунок совісті, щоб могли відшукати себе в румовищах культури і з відновленим духом піти наново в бій за перемогу тих духових і політичних вартостей, які вдержали пробу війни, або зродились вже після війни, як неухильна вимога нашого часу.

Українській молоді на еміграції ця передишка і критична застанова над пройденим шляхом була потрібна більш, ніж будькому іншому. І не лиш тому, що наш ідеологічно-політичний багаж, з яким вступали ми у війну був майже виключно "мейд ін Берлін", або "мейд ін Москов", але ще й тому, що з цього багажу протягом війни залишилось лише череп'я, з яким нам нічого робити ні у Нью Йорку, ні у Торонті, ні у Лондоні, ні, тим більше, завтра у Києві чи у Львові. Величезна більшість української молоді военного покоління чудово відчувала це, хоч її реакція не була однаковою. Більшість організованої молоді вирішила початково закрити очі на дійсність, зціпити зуби, зімкнути надщерблені ряди і, мов би нічого не сталося, маршрутувати далі в ім'я отого ідеологічно-політичного череп'я вчорашнього дня. До цієї частини молоді належав і я. Наше розумування в 1945-46 роках було приблизно таке: треба ж мати якийсь декалог, якісь "непорушні догми" і "незмінні правди", щоб бути в формі, щоб не попасти в сумнів і не згубитися безнадійно в хаосі нашого скептичного віку! І краще хай це будуть догми і правди вчорашні, ніж жодні. І це тим більше, що на захмареному українському і не лиш українському небі, не з'явилися нові пророки, а й ті, що були, поспішили уподібнитись

до нас, звичайних смертників.

Тут мушу дати вяснення. Ті друзі, які й досі маршрутують під гаслом "Бог і Україна", можуть запитати, які підстави маю вважати це гасло "вчорашнім". Я не вважаю його вчорашнім. Але справа не в гаслах, а в тому змісті, який у них вкладаємо і в інтерпретації цього змісту. Для активної української молоді, молоді, яка творить історію, гасло "Бог і Україна" було стільки ж актуальним в часи Володимира Великого чи Богдана Хмельницького, як і для нас сьогодні. Але хто хоч трохи вміє думати, той мусить признати, що інакше розуміла це гасло молодь часів Володимира Великого, інакше молодь часів Б. Хмельницького, а ще інакше розуміємо його сьогодні ми. Хто вважає, що суть гасел залишається завжди незмінна, той живе не своїм життям, а котиться по інерції і нагадує того американського конгресмена, який на виступі президента Рузвельта вважав своїм обов'язком бурчати.

— Чого бурчиш, чому не слухаєш, — запитав його президент. — Не слухаю тому, що я республіканець. — А чи знаєш ти, чому ти республіканець? — Мій дід був республіканець, мій батько був республіканець, тому й я ним є. — А якщо б твій батько був ослом — запитав подразнений цією тупістю Рузвелт, — то чим ти був би?

Скільки у цьому вдалому жарті криється небезпеки для сучасної американської демократії, не треба й говорити. Хто знає американську історію, мусить признати, що республіканство діда і його тупого внука не є тотожним. Дід боровся за розкріпачення негрів, правнук — за расову дискримінацію. Дід був переконаним республіканцем, а республіканство внука лиш перебране по інерції для "так годиться".

Проте небезпека політичної інертності менше загрожує Америці, ніж нам. Америка може боронити те, що посідає, ми ж мусимо наступати в ім'я нового. Передумовою цього було покінчити з розгоном по інерції, зупинитися, і пошукати за такими ідеологічно-програмовими скрижалями з якими можна б безпечно

іти в майбутнє. І українська молодь военного покоління таки зупинилася. Одні раніше, другі пізніше. Це знаменне явище було попереджене масовим відходом молоді з націоналістичних партій і їх молодечих прибудовок, які донедавна всеціло панували над думками і поступками молодішої нашої генерації на еміграції. Частина цієї молоді, менш розчарована і не так просякнута духом ОУН організувала ОДУМ. Більша частина, однак, відійшла зовсім від організаційного життя, не знаючи на яку ногу стати. Частина залишилась ще в націоналістичних організаціях і єдиним справжнім її гаслом є глибоко-трагічна пародія на колишній привіт "Слава Героям".

"Свобода героям, друже провідник" — це гасло, яким саркастично вітається актив цієї частини ідейної нашої молоді, коли не чують їхні рядові члени...

А ОДУМ? ОДУМ обрав демократію і намагався почати новий марш. Але ж демократія — це не доктрина, не система, не політична програма. Демократія — це тільки урожайний ґрунт, сприятливе підсоння в якому можна плекати і рози і будяки. І від нікого, а тільки від людини залежить, що вона схоче плекати на демократичному ґрунті: рози чи будяки. Хто каже, що він демократ, але засмічує урожайний демократичний ґрунт будяками, які немилосердно висисають той ґрунт, роблять його яловим і тим самим недемократичним — той жоден демократ, а ворог демократії, ворог людини і її вільного розвитку. Хто каже, що він демократ, але не сіє ні будяків, ні роз, нічого не сіє, той жоден демократ, а обиватель, який живе лише своїми дрібненькими інтересами, поки не втратить і їх під цим чи іншим тоталітарним режимом.

Коли хтось має відвагу признатися, що він фашист чи комуніст, то ми чудово знаємо, що це за зілячко й чого воно варте. Коли ж хтось сьогодні каже, що він демократ, але діл своїх не показує, то ми не дуже знаємо, чим він, власиво, є і чим може він стати завтра. Нам потрібна демократія не пасивна, а активна, хай і зрізничована в поглядах на окремі справи. В ОДУМ-і ми ж маємо сьогодні демократію здебільш пасивних. І тут мав рацію др. М. Шлемкевич, коли на III З'їзді ОДУМ-у в США

говорив, що одумівська молодь ска- зала вже своє рішуче — “ні”, але не сказала ще свого сильного — “так”. Дехто з безпартійних друзів злобно твердить, що ОДУМ сказав уже й своє революційно-демократи- чне “так”, але це розминається з правдою. Усім відомо, що револю- ційно-демократична фракція відмо- вилася накладати свій партійний “намордник” на ОДУМ, навіть від- мовилася з певних причин давати більше як одного-двох своїх членів

у керівні органи крайових і місце- вих одумівських організацій. І якщо хтось називає це упартійнюванням ОДУМ-у, то це нагадує нам сучас- них французів, які домагаються, щоб на одну німецьку дивізію існу- вало для “рівноваги” не менше як вісім дивізій французьких. Така про- порція не надто добре свідчить про дух сучасних французів і... наших безпартійних друзів. Ніхто, зви- чайно, не збирається силоміць упартій- нювати ОДУМ. ОДУМ є й може за-

лишитися безпартійним демократи- чним об'єднанням молоді, щоб дозво- лити своїм старшим членам шукати вільно ідеологічного й політичного опертя. Але хай же ці члени такого опертя шукають, хай активізуються, оприділяються. П'ять років — до- сить часу, щоб відшукати себе й стати активними демократами. Для цього слід було побороти в собі тільки одну основну перешкоду: **лі- нивство думки і волі.**

Віра ВОРСКЛО

ЗАБУТА ПРОБЛЕМА

Потрібно бути вдячним “Молодій Україні” за порушення в статті “**Де- кілька завваг і порад старшим оду- мівцям**”, забутої всім українським суспільством проблеми одруження й родини. В нашому суспільстві призвичаєні підходити до цієї проб- леми з іронією, як до справи не вартої жодної уваги, яка принижує людську гідність того, хто її пору- шує.

Справа подружжя і родини майже ніколи не коментується нашою пре- сою, мовляв, це справа другорядна, приватна, побутова і торкається тільки людей певної категорії. На жаль, ми забуваємо, що ця пробле- ма торкається кожної людини без винятку і, раніше чи пізніше, ко- жен з нас примушений розв'язувати цю проблему зовсім для себе не- сподівано, не уявляючи навіть її су- ті і важливості.

У державних народів Заходу на першому місті стоїть людина, як індивід, і родина, для якої ця лю- дина живе. Держава охороняє лю- дину і родинне вогнище від зов- нішніх ворогів, для чого існує ар- мія, і від внутрішніх, для чого існує поліція. Людина, служачи вищим ці- лям держави і народу, фактично, служить собі і своїй родині, бо без держави її життя і життя її близь- ких було б zagrożене.

Боротьба кожної індивідуальної людини за життя, за його забезпе- чення, привела до необхідності створення держави, бо лиш держа- ва спроможна упорядкувати життя великої кількості одиниць, охороня- ючи людину від людини законом.

Держава охороняє права людини, і тому людина підтримує державу, і навпаки, коли держава не раху- ється з інтересами людини, людина бореться проти держави за свої людські права, а не якісь “вищі ідеї”. Сила держави полягає в тому, наскільки держава спромоглась за-

безпечити одиниці і родини мате- ріально, морально і політично для їхнього життя і розвитку, бо це ж основне завдання держави.

Демократичні держави Заходу роблять розумно, ставлячи людину, як індивід і родину, як цілість, у центр своєї уваги. Права людини, добробут і стандарт родинного жит- тя стоять тут на порядку денному. Родина вважається святістю, не дар- ма у англійців існує прислів'я: “мій дім — мій храм”.

На Заході майже нема видання, яке, в більшій чи меншій мірі, не заторкувало б справ подружжя, ро- дини. Ми призвичаєні називати це побутовщиною, міщанством, гнилиз- ною Заходу. Що значить комфорт, родина, якісь приватні інтереси в порівнянні з вищим призначенням людини? — переконують нас різно- родні ідеологи і ми, затьмарені, га- няємось за цим призначенням, не знаходячи собі місця в буденному житті. Ми позбавлені поняття вар- тості людини, як індивіда, і родини, з якою він органічно зв'язаний. Зо- крема, ми позбавлені поняття вар- тості окремої української людини, бо у нас найбільша вартість — “за- гальна українська справа”, яку ко- жен розуміє по-своєму. Людину ін- шої нації ми ніколи не утотожню- ємо з даним народом. На чужинці ми дивимось, як на носія певної вартості. Але поняття окремої укра- їнської людини в нашому процесі мислення або зовсім не існує, або дуже мале. Це є причиною ком- плексу меншевартості, яку не мож- на побороти виключно національ- ною свідомістю, потрібна віра в кожна українську людину і об'єк- тивна оцінка кожної окремої укра- їнської людини. Наше суспільство повинно навчитися цінити кожду ін- дивідуальну людину, тоді людина буде морально змушена цінити сві- домо значення суспільства.

Тоталітарні держави в цілому, а Советський Союз зокрема, призна- ченням людини вважають її раб- ське служіння державі. Людина, як індивід, там не існує. Людина тіль- ки засіб у досягненні, поставлених державою, цілей. Метою советської людини мало б бути здійснення дик- татури пролетаріату в цілому світі, тому людина повинна принести се- бе в жертву для цієї ідеї. Держава веде там постійну жорстоку бороть- бу з приватними інтересами, стара- ючись бути домінуючим чинником. Родина і її члени розглядаються тільки як члени советського колек- тиву. Чим більше людина губить свою індивідуальність, чим слабші устрої родини, тим кориснішим це вважається для суспільства. Люди- на і родина в таких умовах живуть виключно для “вищих цілей”. Ані людина, ані родина в тоталітарній державі не мають й найменшої вар- тості. Справа загалу, або, точніше, здійснення партійних ідей, які нічого з волею народу не мають і прово- дяться в дійсність силою зброї, лік- відує право людини. Тоталітарна держава не тільки не намагається підняти значення окремої людини і родини, а, навпаки, бореться про- ти них, бо вона не ставить на пер- ше місце людину, а свої тоталітар- ні інтереси, які дуже часто поляга- ють в тому, щоб і в інших держа- вах обезправити й знищити значен- ня людини, як одиниці.

Советська школа виховує молодь в першу чергу на відданих членів комуністичної партії, в другу чергу, на фахівців, і зовсім оминає пита- ння родини. Такого питання в пози- тивному значенні там не існує. Дер- жава не забезпечує ані прав окре- мої людини, ані родини, тому на родину не звертається найменшої уваги. Для “добра загалу” можуть бути знищені мільйони родин, чи то голодом, чи репресіями. Добро за-

галу—цебто щастя кожної окремої людини і родини, до якого культурний національно-свідомий загаль прямує це і є перше завдання суспільства, а не якісь “вищі цілі”. Знецінення вартості одиниці — це початок і причина хаосу і небезпеки.

Тому молодь повинна бути підготована для створення родин, головної опори суспільного і державного життя.

В нас виникло хибне поняття, яке стало підставою світогляду молоді людини, що першим її призначенням є її самовідречення від своєї індивідуальності в ім'я держави. В демократичному світі людина існує не для держави, а держава твориться і існує для людини. Роль держави — це створення економічних, політичних і культурних умов найсприятливіших для життя і розвитку індивідуальної людини. Держава не є самоціллю. Держава будується людиною для її ж інтересів. Справа виховання наступного покоління не є приватною справою, а справою цілого народу, бо від цього залежить його майбутнє.

У суспільстві існує опінія, що руйнування пташиного гнізда є злочином який не має жодних виправдань. Натомість руйнування родини, коли вбивають батька чи матір родини, чи їх ув'язнюють, чи забирають дітей від батьків, у дуже багатьох людей не викликає жалощів, і цей злочин має найрізноманітніші, часом, найбезглуздіші виправдання. Невже ж людина і родина заслуговують на меншу пошану, ніж пташка чи пташине гніздо? Людина є найвищою матеріальною і духовою вартістю на землі. Всякий тоталітаризм чи чужинецький чи національний є загрозою для мирного життя окремої української людини і родини, бо всякий тоталітаризм вважає людину і родину тільки засобом у досягненні “вищих цілей”, вимагає від них самовідречення на користь загалу. З усіх політичних ідеологій єдина демократія стає в оборону кожної людини, як громадської і національної цінності. Якщо українська демократична ідеологія буде відповідно зреалізована, то можна без сумніву сказати, що вона знайде підтримку кожної окремої української людини, бо вона бореться за права кожної української людини і це вважає своєю найвищою метою.

На концерті влаштовуваному 2 липня ц.р. в “Палас Пір” (Торонто) з нагоди зустрічі одумівської молоді з громадянством США і Канади — виступлять найвизначніші наші мистці: Гр. Ярошевич, М. Мінський, І. Зайферт та ін.

На фото: Гр. Ярошевич і молода солістка Люба Ганущак.

Яр Славутич — одержав М.А.
Син Богдан — ученик першої класи.

Яр СЛАВУТИЧ

АНГЛІЙСЬКІ СОНЕТИ

Примітка. Десять сонетів англійських класиків узято з книги моїх перекладів “Англійські сонети” (готується до друку), що має дати перегляд сонетарської творчості від Спенсера до наших днів. Намагаючись відтворити зміст оригіналу, перекладач також повністю зберігає формальні особливості сонетів, автори яких (напр. Шекспір) не завжди додержувались канонічних зразків італійсько-французької сонетної творчості. В дуже небагатьох випадках довелося трохи змодернізувати деякі вислови (а також стиль), щоб таким чином зробити давні твори зрозумілішими сучасному читачеві. — Я. С.

Едмунд Спенсер (1552-1599)

* * *

Її ім'я в піску я написав,
Та буйні хвилі неблаганно змили.
Я повторив, та наглий шквал забрав
Мій давній біль і сум, і напис милий.
“Даремний труд, — вона мені рекла, —
Минальну річ безсмертною робити.
Моє ім'я розвіється дотла,
Як тільки стану під землею гнити.”
“О, ні! — я рік, — загине все низьке,
Високе ж буде в славі пробувати.
Мій вірш твій час, твоє биття п'янке
Увічнить гойно, впише в неба шати.
Хай смерть ввесь світ наклонить до оков,
Любов не вмере — в житті воскресне знов.”

Вільям Шекспір (1564-1616)

* * *

Мій зір і серце — в пристрасній війні:
Жадає кожне неподільно мати
Твою увагу й погляди сяйні,
Щоб ними жити й повно раювати.
Говорить серце — в ньому ти живеш,
До нього зовсім око не сягає.
Та присягається мій зір без меж —
В його обладу ти влягла докраю.
Присяглі вирок винесли твердий,
Думки скріпивши правосуддям сили.
Щоб серце й зір не відали біди,
Їх благочесно й мудро помирили:
Моему зору — зовнішня краса,
А серцю — серця схована яса.

Джон Мільтон (1608-1674)

* * *

Як скоро Час, юнацтва хитрий злодій,
Крилом украв мій двадцять третій рік!
Бадьорі дні приходять віддалік,
Моя ж весна — без розквіту й мелодій.
Я вже посмів би до героя в лоді

Себе зрівняти, сповнивши зарік.
Духовна зрілість — явно слабший лік,
Ніж дух відваги для моєї плоті.
Нехай повільніше, скоріш нехай
Те все пробуде в найточнішій мірі
Моєї сили; чистий — мов розмай —
Керує мною Неба вільний вирій.
Моє життя, мій труд, всього мене
Всевишній владним зором осягне.

Вільям Вордсвортс (1770-1850)

* * *

Не гань сонета, молодий письменче,
Його краси не знавши. Мов ключем,
Шекспір ним серце відмикав мигцем;
Петрарка гоїв рани, співом наче;
Тужба крізь нього в Камоенса плаче;
І Тассо вабить слів ясним дощем;
Сонет зацвів над миртовим кущем,
Відколи славний Данте неюначе
Свое чоло вкоронував. Як жар,
Сонет грів Спенсера, в казкові лона
Водив із темряви; коли ж котар
Запона вкрила всі шляхи Мільтона —
Річ стала сурмою: трубив поет, —
Його душа не відала тенет!

Джордж Гордон Байрон (1788-1824)

ШІЛЛЬОНСЬКИЙ ЗАМОК

О, вічна думко Розуму живого!
Світило Волі! В мороці в'язниць
Ти — серце жару, що не давить ниць,
Що силе в душі сійва дорогого.
Коли сини твої закуті строго
В склепах вологих, повних таємниць,
Вітчизна зводить руки до бійниць, —
І волі слава майорить розлого.
Шіллєон! Твоя тюрма — житло святе,
Твоє склепіння — вітар; не цвіте
Під ним холодна, втоптана підлога,
Де Бонівар лишив знаки й сліди,
Які волають розпачем до Бога
Про давній жах тиранської орди.

Персі Біші Шеллі (1792-1822)

ОЗІМАНДІЯ

Я стрів мандрівця, і слова лунали
Про древній край: — Дві кам'яні ноги
Стоять в пустелі. Пусто навкруги.
Лише лице, надшерблене, запале
В пісок, являє глузування муть.
Воно вістить, умів різьбар читати
І владу й глум, що в камені живуть,
Що ними серце хтось натлив багатий.
Що п'єдестал зберіг потугу слів:
"Я — Озімандія Я — цар царів!
Поглянь на труд мій, вічносте, й корися!"
Кругом — пустеля. Мандрівні піски
В руїни дмуть. Ні дому, ні узлісся —
Розкритий простір вне крізь віки.

Джон Кітс (1795-1821)

ЧИТАЮЧИ ГОМЕРА В ПЕРЕКЛАДІ ЧАПМАНА

Багато знав я золотих держав,
Земель, де править королів корона,
І островів, де барди Аполона
Складають гимни найдзвінкіших слав.
Я слухав гомін, як Гомер співав,
Та ще ніколи я не відав лона,
Де б так велично, владно, краснотонно
В його звитязі Чапман скандував.
Себе я чув могутнім сином світу,
Який планеті вказує орбіту,
Хмільним Кортезом з іскрами в очах.
Він брав моря, корив розгін широкий
І з віроломними людьми в човнах
Вітав шпилі Дарійської затоки.

Данте Габріел Россетті (1828-1882)

* * *

Сонет — величний пам'ятник хвилині,
Душі об'явлення для проминая
Безсмертних днів. На святощі поглянь:
Очисні жертви, чуда страховинні
Чекають сповнення в своїй годині.

Іван НЕХОДА

В ГОСТЯХ У МОРЯ

Етюди

Олеандри, магнолії, пальми,
Мрійне море, прозора блакить...
Ніжно хвилі гойдають: хить-хить...
В голубу запливаємо даль ми;
Пароплав де-не-де задимить...
Мрійне море, прозора блакить.

Пароплав — на Батумі з Одеси...
Жовтий лист з клена пада на пляж.
Де поділась весна? А була ж...
Як її відшукати адресу?
Ти скажи нам, товаришу наш!
Жовтий лист з дерева пада на пляж.

Де адреса — Батумі чи Сочі?
Пальми, лавр, італійська сосна,
Квітне юкка і роза рясна...
І цвіркун цвіркотить до півночі,
Та адреси весни й він не зна...
Пальми, лавр, італійська сосна.

Карбуй в ебені їхній дух витань,
Різьби на кості узорочну грань,
Мов День і Ніч — у перлах і цвітінні.
Сонет — монета: лицьовий покров —
Душа, зворотній — Влада. Красовито
Його вітають і Життя й Любов.
Край підземелля, що піймою вкрито,
Він смерті платить невідкличне мито
На пристані Харонових оков.

Елізабет Баррет Бровнінг (1806-1861)

* * *

Як я люблю тебе? Дозволь ректи.
Тебе люблю так широко й глибоко,
Як тільки зможе, невідкладна оку,
Моя душа чуттями досягти.
Тебе люблю щохвилі (тільки — ти!)
При саяві зір, при місячнім потоку,
Немов мужі — хвалу свою високу
В борні за честь і владу правоти.
Міцною пристрасстю старої туги,
Довір'ям днів, що віддані весні,
Тебе люблю; в дні радості й наруги,
Диханням, серцем, усміхом — о ні! —
Усім еством тебе люблю, і вдруге
Тебе ще більш любитиму в труні.

Оскар Вайльд (1856-1900)

МОГИЛА КІТСА

Від болю звільнений, від злих наруг,
Лежить під синім покривалом Бога.
Життя й любов були йому тривога —
Так рано вбитий мучеників друг.
Прекрасний Севастіян! Надгробка смуг
Не криє тис. Лише фіялка вбога
Над ним ридає, мов снажна підмога
Його костям, плетучи сни про луг.
О горде серце, кривдою розбите!
Уста солодкі, Митілені мито!
О, малярє англійських островів!
На лоні вод написане, безсмертне
Твое ім'я, — в сльозах живе, як спів,
Як Ізабелі древо пахно-сердне.

— Зараз в нас, у Ігарці, морози, —
Проказав мій сусід інженер. —
На Камчатці метілі тепер...
А у Сочі — і сонце, і рози... —
Він скупавсь, пружне тіло обтер...
На Камчатці метілі тепер.

Друг мій рози дістав невідомі —
Грав букет у ранковій росі:
Білі, кремові...
Сів у таксі.
Дав пілоту на аеродромі:
— Передайте... — почули ми всі...
Грав букет у ранковій росі.

В день народження, в юрті, по рейсу,
Руса дівчина брала букет.
— Звідки він? Біля юрти ж — замет...
— Од весни!
— А весни де ж адреса? —
Це питання було суттєве.
— Там весна, де кохання живе!

ЧОГО ТИ ХВИЛЮЄШСЯ, МОРЕ?

Чого ти хвилюєшся, море?
Гримить за прибоем прибій...
Вгамуйсь, мое серце,
Вгамуйсь, мое хворе,
В колиці засни голубій!

Б'ють хвилі, горять білопінні,
Бушує стихія німа...
Гори, мое серце,
Гартуйсь у горінні,
Життя без горіння нема!

ХОЧ ДОЩ, А Я ПРИЙДУ!

Всю ніч був дощ і цілий день іде,
Нахмуривсь вечір. Де ти, сонце, де?
Лютує море збурене, руде...
Всю ніч був дощ і цілий день іде.

Умовились зустрітись ж в саду.
Чи прийдеш ти? Хоч дощ, а я прийду!
Дощ не зупинить душу молоду.
Умовились зустрітись ж в саду!

Стою під кленом. Будь благословен,
Будь зонтиком мені, зелений клен!
Майнула постать в тьмі алей — ген-ген...
Стою під кленом. Будь благословен!

Я ждав тебе... І ти прийшла, прийшла!
Всміхнулась — і розвіялася мла.
Ти руки простягла, мов два крила...
Я ждав тебе,
І ти прийшла!
Прийшла!

У МОРЯ СВОЇ ЗАКОНИ

На суші кипариси б'ють поклони,
На суші віє вітер звідусіль,
А в моря свої закони,
На морі — штиль.

На суші кипариси сплять тремтливі,
Своїх струнких не змінюючи форм,
А море бушує в гніві,
На морі — шторм.

Цілую, — чом холодна, мов ікона?
Чом сльози ллються, наче ручаї?
У моря свої закони,
В серця — свої.

БРАТСЬКА МОГИЛА

Чи ви чули, як падають жолуді
Восени, коли мріють дуби?
Мов патрони лежать розколоті,
Мов патрони після стрільби.

Як багато у лісі ще зелені!
Тільки клен пожовтів, тільки клен...
Осінь смуток колише в пелені,
Жовтий смуток з давен-давен.

В лісі — братська могила. Хтось з молоді
Свіжих айстрів букети приніс...
Осінь. Падають, падають жолуді.
Наче варта почесна — ліс.

Христо БОТЕВ

ХАДЖІ ДМИТРО

(Поема)

Він не вмирає! Там на Балканах,
Запливши кров'ю, лежить на схилі
Дмитро в глибоких на грудях ранах,
Козак у цвіті і в повній силі.

З одного боку — замовкла зброя,
З другого — шабля злягла на шмаття.
Змеркають очі в Дмитра-героя,
Уста вергають важкі прокляття.

Дмитро конає, над ним яриться
Захланне сонце ясним розмаєм.
Співає пісню самотня жниця,
І дужче кров'ю козак спливає.

Жнива сьогодні. Співай, рабине,
Скорботну пісню! Гріє, сонце, яро!
В цій рабській краї козак загине.
О, змовкни серце, тамуй загару!

Для кого в битві мета — свобода,
Той не вмирає! Того вітають
Земля і небо, звір і природа,
Співці про того пісні складають.

Того покриє тінню орлиця.
І вовк оближе криваві рани.
Для того сокіл, козацька птиця,
Найкращим братом у горі стане.

Надійде вечір, місяць засяє,
Поміж зірками красно повисне.
Вітер повіє, байрак заграє...
Чаруй Балкани, повстанська пісне!

І вийдуть мавки в білій одежі,
Чудові співи розсплять долом,
Перейдуть ніжно по трав мережі
І в узголів'ї сядуть півколом.

Одна пов'яже рани травною,
Цілунок друга — дівча кохане,
Третя обкropить уста водою, —
Дмитро всміхнеться і любо гляне:

“Скажи, о сестро, де мій Караджа?
Де ділась вірна моя дружина,
Хорообрі друзі? Невже їм зраджу?
Порадуй словом — і хай загину!”

А мавки плещуть здовж хороводу,
Веселим співом сягають неба.
Навкруг витають до сонця сходу.
Духа Караджі шукати треба!

Світає в небі. А на Балканах
Дмитро конає, запливши кров'ю.
І лиже вовк по кривавих ранах
І сонце гріє, гріє з любов'ю...

З болгарської — Яр Славутич

Примітка: Христо Ботев (1847-1876) — болгарський революційний поет, що словом і рушницею боровся за визволення своєї батьківщини з-під турецького поневолення. Згаданий у вірші Караджа — національний герой — полег смертю хоробрих у 1868 р., як пізніше й сам автор. Хаджі Дмитро — видатний болгарський революціонер.

Я. С.

“Божественна комедія” - Данте

— ЯРОСЛАВ БІЛІНСЬКИЙ —

Щоб зрозуміти “Божественну Комедію” Данте, треба не тільки володіти італійською мовою, але й прекрасно знати середньовічну історію, теологію і філософію. Автор цих рядків випадково познайомився з цим твором в англійському перекладі*), а історичні, богословські та філософські натяки поета розшифрував здебільша при допомозі коментаря. Що ж надає мені сміливості, писати про свої враження з “Божественної Комедії”? — Віра, що і майстрові було б приємніше, і нам принесе більшу користь, якщо його шедевр зійде з бібліотечних полиць, вискочить із позолочених кліток історичної літератури (“Навіщо нам читати твори клясиків, коли вони тут так гарно описані, проаналізовані і... поховані, — все на трьох сторінках!”) і вийде поміж люди. Якщо кожний з нас зрозуміє хоч крихітку того, що Данте хотів нам сказати, віддамо поетові більше пошани, ніж якщо б хтось з нас написав про нього блискучу наукову розвідку і заховав її від звичайних смертних на сторінках солідного професійного журналу.

При читанні твору навіть в недостатньому перекладі — бо хіба ж можна передати музику італійського вірша англійською мовою?**), — кидаються ввічливі три риси “Комедії”: її людяність, цілісність і гармонія.

Цікава історія цієї поеми. Коли Данте було всього дев'ять років, він побачив молоду дівчинку, Беатріче. “Від тоді”, каже поет, “в моїй душі цілковито запанувала любов”. Дев'ять років пізніше Данте знову зустрівся з Беатріче, але вона вже була вийшла заміж. Незабаром після цієї другої зустрічі вмер її батько, і Данте приснилося, що скоро помре й вона. Сон здійснився і, прибитий горем поет, вирішив “написати про неї, що не написано було ще ніколи про ніяку жінку”. Данте зробив Беатріче безсмертною в віршах “Божественної Комедії”.

Посеред життєвої дороги — так пише про себе Данте, — поет розгублюється в лісі заблудження. В розпучі він хоче утікати у світ за очі, коли нагло перед ним стає постать-дух римського поета Віргілія. Віргілій потішає Данте і обіцяє йому показати шлях до раю під умовою, що Данте раніш пройде з ним пекло і чистилище. Він розказує, що Беатріче, яка тепер перебуває в раю, довідалася про розпучку поета, і що вона просила його, щоб він послужив Данте проводирем через пекло та чистилище. Хід поета через пекло і чистилище до раю — це опис душевного переживання і самого Данте, і всіх тих людей, що стремлять до Бога, але не можуть позбутися своїх людських недо-

стач. До певної міри це твір повчальний: похвала праведних і пересторога для злих. Але завжди “Комедія” наскрізь людяна поема.

Найулюбленішою частиною “Божественної Комедії” є опис пекла-“інферно”. Там ви знайдете чудово ніжний малюнок незаконного кохання Павла з Франческою, що влюбилися одне в одного, читаючи удвох старо-французький роман про лицаря Лансло (Інферно, канто 5). Там же знаменита характеристика Одисея-Улісса, який горить в пеклі за те, що своїм хитрим винаходом — дерев'яним конем — допоміг зруйнувати Трою. Він гордо оповідає Данте про свою відважну подорож в незнані води і про те, як їхній корабель розбився об скелі коло Гори Чистилища. “Ані любий син, ані шановний сивий батько, ані... любов до моєї жінки Пенелопи... не змогли погасити в мені внутрішню жажду пізнати світ і людський ум, добро і зло” (Канто 26; рядки 93-99). Одисей-Данте — це символ непереможного людського духу, що завжди стремить вперед, що завжди шукає правди, навіть правди “поза добром і злом”. Кілька сторіч після Данте він надіне на себе чорний таляр вюртембергського доктора Фавста і стане перед нами в безсмертних віршах англійського поета Марлоу та німецького велетня Гете. Але чи на ім'я йому буде Фавст, чи Одисей, цей дух шукання такий же старий як і людський рід. Данте не перший і не останній, що описав його. Проте, Дантів вірш ясний, могутий і ляпідарно короткий — Гете йому не рівня.

Але годі зрозуміти “Божественну Комедію”, читаючи тільки гарні уривки. Велич твору полягає власне в його цілості і гармонії. Згідно з життям людей на землі, Божа справедливість після їхньої смерті приділяє їхні душі до пекла, чистилища або раю. Данте під час своєї подорожі бачить і непростимих грішників і грішників, що, відбувши свою покуту в чистилищі, можуть поступити до раю, бачить і самих праведних. І рай, і чистилище і пекло — всі підлягають законові Божому, що стоїть вище від людського суду. Вислухавши зворушливе оповідання Франчески, Данте мліє від жалю. Але це не впливає на вирок Вищої Справедливості: Франческа і Павло остаеться в пеклі. Дикі вітригурагани бичують їх обидвох з місця; всіх людей, які у своїй земному життю піддавалися пристрастям, тепер безустанно женуть і кидають на всі сторони пекольні вітри і не дають їм ані хвилини відпочинку. Гордий Одисей рівно ж страждає в пеклі. Віргілій, як поганин, не може поступити в християнський рай. Все — людський світ, пекло, рай і чистилище підлягають Божій волі-гармонії.

Проте, ця гармонія не така вже сувора, як могло б здаватися на перший погляд. Бог — справедливість, але Бог також і любов. Герої Данте — Божі істоти, і коли вони слухаються Його волі, вони мають свою гідність і велич, поки вони ви-

*) Найкращим англійським перекладом вважається переспів Laurence'a Binyon'a, — *The Portable Dante* (New York: The Viking Press, 1950).

**) Українська мова ближча до італійської, але не знаю, чи вже існує український переклад Комедії.

конують Його заповіт, вони відмежовані, але не віддалені від свого Творця. Тільки таким чином можна зрозуміти гармонію між Богом і людиною, що робить з "Комедії" рівночасно величавий гімн на Божий маєстат і зворушливу людську драму.

Починається вона з того, що Данте попадає в ліс Заблудження. Його виводить з лісу Беатріче, перше при допомозі Віргілія. Але Віргілій не може увійти до раю. Тому на шпилі гори Чистилища зустрічає свого милого сама Беатріче. Тепер вони спільно летять все вище і вище через атмосферу раю, і Беатріче пояснює поетові життя праведних, що знайшли спокій у Його волі. Вони летять все вище і вище, аж до місця, звідкіля Данте може бачити візію Діви Марії. В Беатріче поєднується Божя і людська любов, вона є наче символом тієї цілості, тієї гармонії, що робить поему дійсно "Божественною Комедією".

Таким чином, головний герой твору — це **людина, міцно закорена в порядку Божому**. Ця людина може стояти в повній гармонії зі своїм Творцем (Беатріче і праведники в раю), ця людина шукає Його (Данте і грішники в чистилищі) або

ця людина зовсім відпала від Нього (Одисей і душі в пеклі) — але всі вони підлягають Божій гармонії, "любові, що порушає сонце та інші зорі" (Паразідо, останній вірш).

П'ять століть після появи "Божественної Комедії" Гете старався переказати людству її зміст своїми словами. Але для цього не вистачило йому сил. Фавст другої частини його драми чуть-чуть не губиться у своїх мандрівках-переживаннях, останній акт його твору — це тільки слаба репліка "Паразідо" Данте. "Божественна Комедія" — твір заключений в собі, "Фавст" Гете робить враження незакінченої спроби. Проте, „Фавст“ не проста собі копія "Божественної Комедії"; навпаки, це геніальна спроба показати людину, що втратила якір віри в Бога і що кидається на всі боки, щоб знайти гармонію поза Божим законом. Коли пізніше на сторінках цього журналу постараємось передати своє враження з "Фавста", стане ясно, що „Божественна Комедія“ і „Фавст“ відображають дві різні епохи в історії людства: гармонію середньовіччя і те розпачливе шукання гармонії, яке так характеристичне для нашої доби.

ДИМА

ПОМИЛКА

Вітер розгойдав завітчану яблуневу гілку і кілька пахучих пелюсток впало на книжку.

Борис нервовим рухом скидає їх на підлогу, зачиняє вікно і продовжує читати. Власне, не читати, а вперто дивитись у книжку, бо, хоч ось уже стільки часу дивиться на ту ж саму сторінку, а ніяк не може зрозуміти, що там написано. А там, безперечно, щось написано... Що саме, Борис не знає... Йому здається, що написано там про синьооку дівчину, ім'я якій, — Оля і яка сьогодні вранці пройшла мимо, не глянувши на нього, не привітавшись.

— Олюсь, що сталося? Чому? Олю, Оленько, Олюсь!.. Завіщо ти гніваєшся на мене? Адже я тебе нічим, — чуєш? — нічим тебе не хотів образити і люблю тебе ще більше, як колись.

Мати вернулася з базару і з теплою усмішкою поклала на стіл біля сина невеличкий, але дуже пахучий, букетик. Син байдуке відсунув його набік.

— Будь ласка, мамо, не заважай мені. Ти ж знаєш, що незабаром іспити і мені тепер не до квітів.

Перегорнув відразу аж три листки і знову "засів" над новою сторінкою, аж поки мати не покликала обідати. Даремне підсовувала старенька все ближче до сина синій букетик, — він не помічав його...

По обіді знову сидів над тією ж самою сторінкою.

— Якже це так, Олюсь? Я тебе навіть в думці нічим не образив, а ти... пройшла сьогодні мимо, "не помітивши", хоча, я певен, дуже добре бачила мене. Учора увечорі подарував тобі вірша. Як це там?..

Ніколи тебе не забуду,
Для мене ти в світі одна.
Очей твоїх синіх отруту,
Я випив, напевно, до дна...

Вірш написаний на найліпшому папері, найліпшими словами, що з них плетено вінок його кохання. І от, — учора увечорі подарував їй того вірша, а сьогодні вранці вона...

— Ні, так не може бути! Ти мусиш пояснити мені, що сталося.

Борис накидає на плечі піджак.

— Мамо, я на хвилинку до Аркадія.

І вже за ворітьми...

Мати знає добре цю "хвилинку". Аркадій мешкає в тому ж самому будинку, що й Оля, з якою її син приятелює. Так каже син... Але мати бачить давно вже, що Оля для нього набагато більше, ніж звичайна приятелька, а тому не раз її син, ідучи "на хвилинку до Аркадія", зустрічає "випадково" на сходах Олю, з якою вони потім ідуть пройтись липовою алеєю, що біля Оліного будинку, або заходять до Бориса випити чаю, чи послухати радіо. Мати любить Олю. Ця дівчина проста, щира і, що матері найбільше подобається, — скромна. Борис також любить Олю... Звичайно інакше, ніж його мати. Оля, — це його перше юнацьке кохання, його мрія, його казка... Оля ніжна й вразлива, ніби яка квітка. За два роки їхнього знайомства (вони вчаться в одному інституті обоє — майбутні хеміки) він не посмів ні разу її поцілувати...

Зате її світлина, ота, що в томику поезій Тичини, на сторінці, де улюблений Олін вірш:

(Закінчення на стор. 27).

ТАЄМНИЦЯ “ЛІТАЮЧИХ ТАРІЛОК”

інж. РОМАН КРОХМАЛЮК

Живемо в часах великого поступу природничих та технічних наук, поступу, що здобуває невинно одну позицію за другою та розкриває перед нашими очима щораз то нові тайни природи. Ще тому тридцять років такі винаходи як телевізія, турбінові літаки, чи ракети для досліду найвищих шарів нашої стратосфери, були тільки темою для фантастичних повістей. Сьогодні це вже дійсність, яку сучасна наша генерація сприймає і використовує, як речі самозрозумілі! Так теж майже непомітно увійшли ми в нову добу людства, що її майбутні історики відзначать колись, як нову епоху, **епоху атомової енергії**. Здавалося б, що при такому високому рівні природничих та технічних наук немає вже на цілій земній кулі жодних тайн, яких сучасна наука не могла б прослідити та пояснити. Та так воно не є!

Доказом цього є проблема відомих “літаючих тарілок”, які від кількох літ не тільки цікавлять все людство, але які стали предметом наукових дослідів у багатьох державах. Є зрозумілою річчю, що, як довго ця проблема не буде як слід просліджена, жодна з держав не подасть до публічного відома вислідів своїх дослідів.

Факт, що не лиш держави, але й приватні люди мають уже фотознімки цих літаючих об'єктів, як теж і факт, що вони появляються на екранах радарних приладів, вказує, що йдеться тут про матеріальні літаючі тіла, а не висліди якоїсь масової галюцинації, чи інших оптичних привидів.

Хоч усі читачі напевно ознайомлені вже з появами літаючих тарілок, дозволимо собі навести деякі цікавіші факти, зокрема з останніх років, а то й сягнути у минулі століття, в яких теж нотовано подібні появи.

Перший офіційний звіт про літаючі тарілки був занотований в часі II. світової війни, у 1944 році. Численні американські летуни звітували, що в часі своїх летів над Європою і Далеким Сходом стрічали таємничі літаки у формі дисків, що появлялися то окремо, то в летунських формаціях, слідкуючи за бомбардувальними акціями американських літаків. Їхні методи літання були перфектні, а в швидкості перевищали часто 5000 миль на годину. Американські летуни називали ці диски Кравтфаербол та пробували до них стріляти, бо думали, що це якийсь новий німецький тип військових літаків. Та в загальній во-

єнній завірюсі не було змоги зайнятися цією проблемою як слід. Щойно по закінченні війни стверджено, що в німецьких військових архівах найдено подібні звіти німецьких летунів, що вважали також літаючі диски за американський винахід і теж пробували їх зістрілювати, з тим же негативним вислідом.

По закінченні II. світової війни кількість звідомлень про появи літаючих тарілок почала постійно більшати, що примусило державні чинники зайнятися поважно цією справою.

24. червня 1947 р. приватний американський летун Кен Арнолд, за примітив, перелітаючи понад стейтом Вашингтон, дев'ять великих жевріючих дисків, кожний у промірі кругло 100 стіп. Вони летіли в летунській формації із швидкістю 1300 миль на годину. Згадуємо цю подію тому, що саме летун Кен Арнолд був першим, який назвав ці літаючі диски “літаючими тарілками”. Ця назва прийнялася у всіх мовах та спричинила до певної віри неповажне наставлення багатьох людей до цієї проблеми.

В липні 1948 р. два летуни, що летіли над стейтом Алабама, зустріли перший раз літаючий корабель у формі цигари. Ціла зовнішня поверхня корабля видавала із себе синяве фосфоризуюче світло, а його швидкість оцінили летуни на 2000 миль на годину. Дальші роки принесли ще більше інформацій про появи літаючих тарілок та кораблів. Друга цікава зустріч з літаючим кораблем була у Східній Африці, де англійський пасажирський літак мав нагоду обсервувати літаючий корабель, який завис без руху над горою Кіліманджаро на висоті 10.000 стіп. По 17 хвилинах, коли вже англійський літак приблизився до гори Кіліманджаро, корабель, запримитивши його, відлетів із швидкістю 1000 миль на годину.

У 1954 році провірено на терені Америки, Канади та Європи біля 1.300 звітів про появи літаючих тарілок. З них цікавішими були: зустріч англійського літака над Ляб-радором з кораблем-авіоматкою, з якого вилітали “літаючі тарілки”, перелет іншого літаючого корабля над Римом, поява тарілок над Білим Домом у Вашингтоні та світліни з Англії, де двом хлопцям вдалося підійти до “літаючої тарілки”, що

осіла на землі та зробити фотознімки з двох різних місць.

Впродовж останніх п'ятьох років провірено звіти астрономічних обсерваторій, як теж і часописи з минулих століть, та стверджено, що вже і в минулих століттях нотовано такі появи, хоч і не так часті, як в останніх роках. І так у дев'ятнадцятому столітті занотовано 12 появ літаючих тарілок та кораблів, які ніяк не можна було зачислити до метеорів чи інших небесних тіл. Ідеться тут про речеві звіти астрономів тодішніх часів, при чому описи їхні цілкомити не відбігають від сьогочасних.

Щоб не витрачувати часу на детальні описи, подаємо устійнені вже офіційними чинниками дані відносно вигляду та метод літання цих об'єктів.

1. “Літаючі кораблі” у формі **сигари**. Величина від 600 до 1500 стіп. Літають майже виключно у високих полосах нашої атмосфери, а саме на висотах 20.000 до 40.000 стіп. Найбільша дотепер заобсервована швидкість — 9-12 тисяч миль на годину. Матеріал: сріблито-блискучий метал, що видає з себе на цілій поверхні синє, люмінісценційне світло. Це тип авіоматки для транспорту літаючих тарілок. Він спроможний змінити свій об'єм, як теж і форму, в часі лету.

2. “Літаючі тарілки” **ідеально круглі**. Середня частина є нерухомою, зовнішній перстень обертається довкола своєї осі в часі лету. Під час лету цей перстень жевріє фарбою від червоної до білої, залежно від швидкості тарілки. Дотепер устійнено чотири величини: 8 цалів у промірі, 30 стіп, 100 стіп та 300 стіп у промірі. Прикмети їхнього лету: літають дуже звинно вперед та назад, прямовісно догори і вниз, задержуються нерухомо на одному місці. Найбільша заобсервована при допомозі радарового екрану швидкість приблизно 12.000 миль на годину.

3. Третій тип це — **літаючі кораблі** — сигари, довжини до 200 стіп. Вони злітають у нижні полоси нашої атмосфери і були вже заобсервовані голим оком.

4. **Зелено-огнисті кулі**, що літають безшумно і по якомусь часі експлодують без гучу. Величина не устійнена.

Як бачимо — всі ці літаючі об'єкти є правдоподібно керовані якимись інтелігентними створіннями, які значно перевищують нас щодо знання законів природи та техніки. Всі вони літають не лише поодинокі,

В. І. ВЕРНАДСЬКИЙ НАУКОВЕЦЬ СВІТОВОЇ СЛАВИ

але теж у летунських формаціях. Одною з найважливіших прикмет є те, що всі вони літають без шуму.

Хоча держави намагаються зберегти подекуди тайну в цій проблемі, все ж таки американський летунський штаб був примушений оголосити свого часу заяву, в якій рішуче підкреслив, що ці літаючі об'єкти не є ні російського, ні теж американського походження. У своїй заяві американський штаб не виключає правдоподібності, що йдеться тут про літаки з іншої планети.

Та не тільки американська комісія, але також і комісії інших держав прийшли в справі вияснення цієї проблеми до вислідку, що одинокою розв'язкою, яка залишається, є прийняти концепцію, що всі ці літаючі об'єкти прилітають до нас з міжпланетних просторів.

Визначний німецький вчений і конструктор ракет, професор-інженер Оберт, твердить, що істоти, які перевищують нас цивілізацією та культурою, може і на кілька тисяч літ, приступили систематично до обслуговування нашої планети. З причин, яких ми з нашим світоглядом та засягом нашої інтелігенції зрозуміти не можемо, міжпланетні істоти не шукають покищо з нами жодного контакту. Ніхто не може сказати, чи вчені нашої земної кулі розв'яжуть врешті це питання.

Десять років тому, 6. січня 1945 р. помер академік В. І. Вернадський, якого вважають найвидатнішим з мінералогів світу. І справді, серед сучасних йому вчених ніхто не охопив своїми дослідженнями з такою широтою і водночас так глибоко процеси утворення мінералів, історію елементів земної кори, як Вернадський. Він зробив колосальний вклад у геологію, гідрогеологію, радіогеологію, ґрунтознавство, метеоретику, кристалографію. Його роботами покладено початок новому періоду в історії мінералогії. Нарешті, він створив сучасну геохімію і цілком нову галузь знання — біогеохімію.

Володимир Іванович Вернадський народився 1863 р., в сім'ї професора Київського університету. Прадід Володимира Івановича був виходцем із Запоріжжя, а дядько (по матері) — Гулак — активним членом Кирило-Методіївського Братства.

Майбутній вчений почав своє навчання в Харкові. В часі революції, В. Вернадський організує в Києві першу Академію Наук, якої став президентом та одним з перших її дійсних членів. Одночасно він багато зробив для створення Всеукраїнської Бібліотеки. Ще до революції, на знак протесту проти реакційної політики царського міністра освіти Кассі, він покинув Московський університет.

В. Вернадський залишив величезну спадщину. З-під його пера вийшло 400 книг і статей, серед них такі монументальні праці, як "Описова мінералогія" розміром понад 1.000 сторінок або "Історія мінералів земної кори" — більше 950 сторінок. Його роботи — присвячені дуже актуальним з наукового і практичного погляду проблемам, і багато з них відкривали нові сторінки в розвитку різних галузей науки. Так, Вернадський перший став вивчати не тільки

самі мінерали, а й утворення їх і цим реформував геологію, яка до нього була лише описовою наукою. Він створив вчення про мінерали, як продукти фізико-хімічних процесів, що відбуваються на землі і у всесвіті. Приділивши головну увагу тим мінералам, які становлять найважливішу частину земної кори, він вніс ґрунтовні зміни в уявлення про них. Його теорію будови алюмосилікатів видатний французький хімік назвав геніальною. Ніхто не зробив для дослідження хімічного складу земної кори стільки, як Вернадський.

Простежуючи "хімічну історію землі", Вернадський перший підкреслив роль, яку в цій історії відіграють живі — рослини й тваринні організми. Так він створив, а потім детально розробив нову науку — біохімію, що має першорядне народно-господарське значення — для ґрунтознавства, агрохімії, біохімії, фізіології рослин, агрономії. Перший у світі Вернадський розробив мінералогію води. Він виступив з оригінальною теорією, за якою кисень і взагалі повітря, що оточує землю, являють собою продукт життя.

Вернадський є основоположником найбільшої в світі школи мінералогів, в яку входить цілий ряд вчених України, Франції, Чехословаччини, Польщі й інших країн. Праці Вернадського перекладались на західно-європейські, а також на деякі східні мови. Ім'ям нашого знаменитого мінералога названо нові мінерали (серед них вернадскіт, виявлений на Везувії).

В. І. Вернадський був дійсним членом Академії Наук УРСР, ССРСР, Франції і Чехословаччини та віцепрезидентом Міжнародної комісії по визначенню віку землі.

І. Сергієнко

Богдан РУБЧАК

**

Поки весінню на скронях,
Назайманим бути мушу.
Несу на своїх долонях
Холодну і горду душу.

Не знаю ні сліз, ні жартів.
Не знаю, що таке жаль.
У гострого вітру гарті
Твердну, як синя сталь.

**

Затулюєш очі намарне:
Ти не закриєш їх.
Хтось говорив про гріх,
П'яний, в брудній каварні.

Про вірність хтось говорив
Ротом ярким повії...
Сажу Злий Ангел навів
На білість твоєї пори.

Центральний Комітет ОДУМ-у повідомляє, що спеціальним Уповноваженням ЦК на Європу призначено п. Романа ЗИБЕНКА, з Лювену.

Mr. R. Zybenko, B.P. 84, Louvain, Belgique.

Редактором "Молодої України" на Європу призначено п. Миколу Француженка, з Лондону.

Mr. M. Francuzenko, 293 Westbourne Park Rd.,
London, W. 11, England.

Дотеперішньому Уповноваженому і редакторові п. Віт. Бендерові складаємо щирі подяку за його працю й бажаємо йому багато успіхів на посту Гол. редактора "Українських Вістей".

М. Т. ПОГРЕБЕЦЬКИЙ

Найвидатніший український альпініст

Тридцять студентів Казахського державного інституту фізичної культури зійшли на пік Погребецького, висота якого досягає 4.219 метрів, — сповістила газета "Известия", зазначаючи далі, що похід тривав два тижні. За цей час студенти обстежили льодовик Тууксу. На вершині піка сходили у важких умовах.

Хто ж такий Погребецький, чому саме його ім'ям названо цей пік? По-перше, треба сказати, що не тільки цей пік носить його ім'я. В Центральному Тянь-Шані, на південний схід від Хан-Тенгрі, височить на 6.725 метрів над рівнем моря дивовижна вершина. Вона також носить це ім'я, як і одна вершина на Памірі в 6.100 метрів.

Михайло Тимофійович Погребецький — видатний діяч альпінізму, заслужений майстер спорту, дійсний член географічного товариства СРСР, йому належить перше рекордне висотне сходження, кваліфіковане пресою, як перемога світового значення. Більше трьох з половиною десятиріч віддав Михайло Тимофійович альпінізму і по праву вважається главою українського альпінізму, який займає почесне місце у високогірному радянському спорті.

Одинадцять років М. Т. Погребецький керував експедиціями, що досліджували "білі плями" Тянь-Шаню. Він і його експедиції провели велику дослідницьку роботу, зробили значні географічні відкриття. Сто років Тянь-Шань був "білою плямою". Видатний російський географ П. П. Семенов (до прізвища якого згодом було додано — "Тянь-Шанський") відкрив для науки цей край. Йому не вдалось пройти південніше Сариджаса, а також Інільчека він не досяг. Не вдалося це зробити і експедиції Ігнат'єва, і німецькому географові Г. Мерцбахеру. Останній дійшов до підніжжя вершини, але завдання не виконав.

У 1929 році М. Т. Погребецький, вже тоді відомий український альпініст, вирішив добратися до верхів'я льодовика Інільчек і дослідити

ти цей район. Перший похід 1929 року мав, так би мовити, розвідувальний характер. У 1930 році експедиція Погребецького ще "облогувала" Хан-Тенгрі. У складі експедиції в 1931 році були вже не тільки альпіністи, а й наукові працівники — геодезисти, географи і геологи. Вони провадили важливу дослідницьку роботу, а три альпіністи на чолі з Михайлом Тимофійовичем першими у надзвичайно важких умовах піднялись на вершину Хан-Тенгрі. Завдяки своїм висотам і льодовикам район Хан-Тенгрі вважався неприступним. Недаром П. П. Семенов-Тянь-Шанський, що перший з дослідників побачив Хан-Тенгрі, назвав район, який його оточує, "крижаним морем".

"Всіх мандрівників, що приходили з того чи іншого боку Хан-Тенгрі, дивували колосальність його розмірів, химерні замети снігів, безліч льодовиків. Але всі тільки спостерігали його здалека і не наважувались наблизитись до цього колоса". Так писав І. В. Мушкетов.

У 1931-1933 рр. українська експедиція, яка переросла вже у велику комплексну експедицію, дослідила Південний Інільчек, обслідувала майже всі долини і льодовики, що прилягають з півдня до Хан-Тенгрі. Учасниками цієї експедиції вдалося також першими проникнути в долину Кой-кап, яка доти вважалась недоступною.

Географічні відкриття української експедиції Погребецького становлять цінний вклад у науку. Багато видатних альпіністів України з гордістю називають себе учнями Погребецького, який є автором ряду книг про альпінізм і мандрівки на Тянь-Шань. Незважаючи на те, що Михайлові Тимофійовичу вже 63 роки, він повний сил і вражає своєю енергією і невтомністю. М. Т. Погребецький очолює українську секцію альпінізму Комітету в справах фізкультури і спорту.

(За "Україною")

УКРАЇНСЬКИЙ ГРОМАДСЬКИЙ ФОНД

або національна вкладка — це фінансова база Комітету Українців Канади. Без неї неможливо виконати ці завдання, які стоять перед КУК, а цим самим і перед всією українською спільнотою в Канаді.

Хай же не буде ніодного одумівця, який не заплатить національну вкладку, тим більше, що ОДУМ є одною зі складових організацій Комітету Українців Канади.

В справах національної вкладки просимо звертатися до Управ філій на місцях, або безпосередньо до Головної Управи ОДУМ-у в Торонто.

Головна Управа ОДУМ-у

ПОВІДОМЛЕННЯ В СПРАВІ ОДУМІВСЬКОЇ ВІДЗНАКИ

Звертаємо увагу Управ філій, що одумівські відзнаки можна вручати виключно членам ОДУМ-у.

Новим членам вручається одумівську відзнаку офіційно підчас Зборів Філії, на яких затверджуються ваяви вступу цих членів до ОДУМ-у.

Одумівські відзнаки філії можуть замовляти в Головних Управах, або безпосередньо звертатися до ЦК ОДУМ-у на адресу "Молодої України".

Фінансовий Відділ ЦК ОДУМ-у

ПОВІДОМЛЕННЯ

Фінансовий Комітет Головної Управи ОДУМ Канади є уповноважений повідомити членство та взагалі українське громадянство, що реченець розігри лотереї Г. У., дохід з якої є призначений виключно на розбудову молодечих відділів при філіях ОДУМ-у, перенесений на день 3 липня ц.р. (на час Зустрічі одумівців США і Канади, що відбудеться в православній відпочинковій оселі "Київ".

ЗАКЛИК

З ініціативи Комітету Українців Канади (відділ у Торонті) розпочато збірку на Фонд Українознавчих Студій при Торонтонському Університеті (потрібна сума \$100.000). Надіючись на розуміння важливості даної справи, закликаємо від себе одумівців та прихильників жертвувати по своїй змозі на згадану ціль для добра української справи.

Головна Управа ОДУМ-у Канади

Складаємо щире подяку адвокатові

п. А. ОРИЩАКОВІ

371 Bay St., Toronto, Ont. — Tel. EM. 8-5425

за його щедрий дар на пресовий фонд "Молодої України".

Редакція і Адміністрація

Організаційні проблеми ОДУМ-у

Павло ЛИМАРЕНКО

Проблема організації праці — це одна з найважливіших проблем у житті кожної людини, групи людей чи народу. Залежно від успіху праці окремих людей і організацій, суспільство цінить і поділяє їх на кращих і гірших, потрібних і зайвих, корисних і шкідливих. Кожна людина, яка бажає працювати чи то для прожитку власного й родини, чи то для розваги, зпочатку цікавиться як у даній установі чи організації поставлено працю. Чи виконують цю працю за певними організаційними принципами, чи так, як хто хоче. І поскільки кожна людина є організатором своєї власної долі, постільки вона завжди вибирає краще, а не гірше. Це стосується не лише вибору праці на підприємстві, але й вибору певної молодечої організації, коли йдеться про молодь.

Коли хтось бажає стати членом одної з молодечих організацій, то насамперед повинен поцікавитися статутом даної організації. Статут здебільш указує: а) мету організації; б) засоби, які існують і використовуються для досягнення цієї мети; в) перешкоди, які треба усунути на шляху до мети; г) обставини та можливість їх використання.

Також кожне завдання, що його в той чи інший час поставила собі організація, виконується за цими чотирьма пунктами. Щоб добре розв'язати якесь завдання — потрібно виконати відповідну працю, потрібно розкласти цю працю на окремі частини й кожну з них доручити окремим виконавцям. Цебто, потрібно застосувати відомий закон поділу і сполуки. Молодь, яка належить до організації, де працюють за цим законом, привикає до плану й до порядку. Після виходу з такої організації, вона стає зразковими громадянами.

Нижче розглянемо наскільки закон поділу і сполуки застосовується в роботі ОДУМ-у. В ОДУМ-і проведено поділ: а) вертикальний (територіальний); б) горизонтальний; в) віковий.

Вертикально ОДУМ поділяється на філії, округи, країни, ЦК. Отже первісною клітиною ОДУМ-у є філія, що складається з місцевих, територіально об'єднаних членів. На чолі філії стоїть Управа, яку обирають на Загальних Зборах на один рік.

Близькі філії об'єднуються в округи, величина яких залежить від згуртування філій. Округом керує

Округна Управа, яку вибирають представники філій раз у рік.

Округи й окремі філії об'єднуються в Крайові Організації ОДУМ-у. На чолі крайової організації ОДУМ-у стоїть Головна Управа, яку обирають представники філій на крайових річних з'їздах.

Координаційним центром Головних Управ є Центральний Комітет ОДУМ-у, членів якого обирають крайові організації ОДУМ-у на своїх річних з'їздах.

На перший погляд могло б комуś здаватися, що краще було б вести працю окремо, по країнах чи, навіть, по філіях, без координаційного Центру й Головних Управ. Але чи члени однієї філії, або навіть однієї країни, почувалися б морально сильнішими, коли б вони не були об'єднаними? І чи мали б вони технічно кращі умови для виконання певних складних організаційних завдань? Звичайно, що ні!

Наприклад, коли окремі філії спроможуться лише видати по одному числові стінній газетці чи "Б'юлетеня", а навіть Головні Управи неспроможні періодично видавати "Інформаційні" "Б'юлетені", то ми, як цілість, можемо похвалитися нашим журналом "Молода Україна", який виходить періодично вже чотири роки! Можна навести ще багато прикладів того, які користі має кожний член зокрема і всі разом від об'єднання усього одумівського членства в одну цілість. З практичного боку можна лише порадити Головним Управам завершити територіальний поділ ОДУМ-у на округи. Досі тільки Головна Управа ОДУМ-у в США поділила крайову організацію на Середню, Північно-східню і Східню округи. В інших країнах цього поділу ще нема, хоч це дало б кращу контролю роботи філій далекого віддалення, з якими Головні Управи не можуть мати належного живого зв'язку.

Горизонтальним поділом ОДУМ-у називаємо поділ управ філій, Головних Управ та Центрального Комітету на референтури, або, як ще прийнято казати — діловодства. В цьому поділі головню і застосовано вище згадуваний закон (закон поділу і сполуки). Властиво застосовано тільки його першу частину, а саме: поділ. Бо всі референтури це і є той

поділ для виконання головного завдання, що його поставив перед собою ОДУМ.

Як такий поділ виглядає на ділі, можна навести, для прикладу, поділ Г. У. США, який виглядає найдосконалішим. Головна Управа США поділена на наступні референтури:

1. референт світоглядкової проблематики (ним є перший заступник голови);
2. референт юнацтва (Юного ОДУМ-у) (ним є другий заступник голови);
3. референт організаційний;
4. референт культурно - освітньої діяльності;
5. референт спорту;
6. референт пресово - інформаційний;
7. референт фінансів;
8. референт зв'язків.

Крім вище згаданих постів, для листовного зв'язку поміж окремими філіями, Г. Управми інших країн, Центр. Комітетом та іншими організаціями, існує ще пост секретаря.

Завершенням цього поділу є пост голови, який координує внутрішню і зовнішню діяльність всіх згаданих референтів.

Такий же поділ приблизно має ЦК ОДУМ-у і філії. Кожна філія, в залежності від кількості членства та її активності, має відповідну кількість референтур. Тобто — менше, або стільки ж, що й Гол. Управа.

Коли референтури Г. У. чи Ц. К. не потребують більшого поділу, то деякі референти філій, що невеликі виконати завдання як одиниця, розкладають його на складові частини і передають їх окремим особам. Найчастіше такого поділу потребують референти: культурно - освітні, організаційні та спортові.

Згадані референти на вимогу членів філії, чи для закріплення діяльності членів, творять самодіяльні гуртки. Кожний гурток вибирає на певний реченець керівника, який відповідає за діяльність гуртка перед даним референтом. Також референти разом з керівниками опрацьовують квартальні плани діяльності філії.

Треба підкреслити, що самодіяльні гуртки є ДІЯЛЬНОСТЕВИМИ, а не АДМІНІСТРАТИВНИМИ одиницями філій.

І так культ.-освітній референт може організувати гуртки:

1. академічно-науковий, який займається українознавством (література, історія, мистецтво, соціологія,

політикознавство і т. д.), америкознавством, канадознавством і т. п.

2. **драматичний** (ставити п'єси, вивчати деклямації);

3. **дискусійний** (проводити дискусії на актуальні теми української та світової проблематики);

4. **музичний** (організувати струнну оркестру і т. п.);

5. **вокальний** (організувати хор, квартет і т. п.);

6. **танцювальний** і т. д.

Організаційний референт для улегшення своєї праці творить гуртки:

1. **розваговий** (організувати забави, вечірки, прогулянки, зустрічі з філіями ОДУМ-у, зустрічі з братніми українськими чи чужинецькими молодечими організаціями і т. д.);

2. **бібліотекарсько-музейний** (збирати книжки, журнали, газети, поштові картки з краєвидами, поштові значки, гроші, знімки і т. д., а також організувати виставки);

3. **видавничий** (видавати стінну газетку, бюлетень, посылати дописи до журналу "Молода Україна" і т. п.);

Спортовий референт творить гуртки:

1. **зимового спорту** (організувати змагання шахові, стук-пуку, провадити тренінги в залах відбиванки чи кошівки, вправляти їзду на лежачках, коньках та саночках);

2. **літнього спорту** (організувати поїздки над море та озера, організувати курси плавання, їзди на човнах, риболовства і т. д.);

Щодо гуртків при культ.-освітніх та організаційних референтурах, то між ними тяжко провести границю, бо праця цих двох референтів міцно пов'язана між собою. Тому, в залежності від кількості створених гуртків, референти самі можуть поділити їх між собою.

З цього можна вивести твердження, що найкращим засобом провадження діяльності по філіях є самодіяльність гуртки, які можуть охопити всі ділянки творчості людського духа і фізичної культури.

Віковий поділ ОДУМ-у. Третій по-

діл, віковий, існує лише в певних організаціях. Цей поділ раніше існував у Пласті та в деяких спортових товариствах. Останнім часом він з'явився в СУМ-і, а останнього року і в ОДУМ-і.

І так, за віком ОДУМ поділяється на:

а) юних одумівців, віком від 7 до 15 років;

б) дійсних членів, віком від 16 до 30 років;

в) старших членів, віком від 30 років вгору.

Юний ОДУМ та Дійсні Члени розвивають свою діяльність і провадять працю на підставі статуту й окремих правилників.

Старші Члени одумівським статутом не охоплені й окремого правилника, який докладно наскреслив би їх діяльність, не мають. Їхня функція при ОДУМ-і зводиться до дорадчого голосу та допомоги у веденні одумівської культурно-освітньої та організаційної діяльності.

Старшими Членами стають особи, які за своїм віком не можуть стати Дійсними Членами ОДУМ-у, або особи, які через свій вік були змушені залишити ряди Дійсних Членів.

З усього сказаного можна зробити висновок, що в залежності від підпорядкованості, зрозуміння та виконання обов'язків кожного члена зокрема, наданих йому управою філії, в залежності від виконання обов'язків філіями, їх підпорядкованості обласним чи крайовим управам та звітування перед ними, а тих останніх (Г. У.) перед Центральним Комітетом ОДУМ-у, ОДУМ, як цілість, зможе похвалитися перед своїми членами та громадянством, своїми успіхами, а головне, що в ОДУМ-і праця є **організованою**.

Правда, через брак довголітньої одумівської традиції, а частково через брак відповідної кількості молодечих кадрів з добрим знанням ведення організаційної праці, ОДУМ, як організація, натрапляє на ряд труднощів організаційного характе-

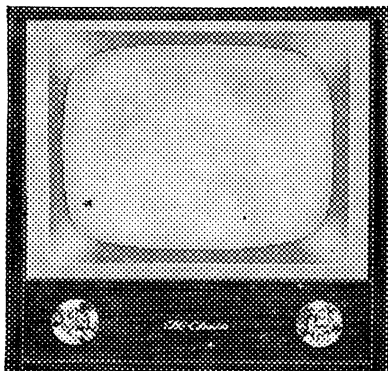
ру. Майже кожна новообрана Управа філії, країни та Ц. К. починає працю віднова, посвоєму пристосовуючись до обставин та умов ведення праці. Але ці труднощі переживає кожна молода організація, яка з перших днів починає все започатковувати й опрацьовувати від початку.

Головною увагою кожної новоствореної організації, а тим самим і ОДУМ-у, має бути добір добрих **виконавців**, бо без них, як би працю не організовано, а багато організації не зробить. Тому з самого початку треба головну увагу звертати на планування праці та на почуття членів до порядку, відповідальності та організованості.

Це і є ця друга частина закону поділу і сполуки, а саме: Принципи СПОЛУКИ.

Принцип сполуки є найважливішим чинником кожної організації. Без неї успіх організації неподуманий. Можемо ідеально розділити завдання (діяльність) ОДУМ-у на окремі частини (функції), але якщо по виконанні їх не зберемо і не сполучимо в одну цілість, то наражуємося не тільки на бездіяльність, а й на занепад організації. Іншим словом, провід ОДУМ-у не тільки повинен вміло давати накази згори вниз, а, насамперед, повинен подбати той "низ" вміло "примусити" до послуху, до виконання доручень та до регулярного і докладного звітування.

Вище було згадано про успіхи ОДУМ-у, як перед членством, так і перед громадянством. Тут треба мати на увазі два роди успіхів: зовнішньо-організаційний та внутрішньо-організаційний, який на багато важливіший за перший. Бо залежно від внутрішнього успіху, буде видно, чи організація здобула намічену нею мету, чи ні. Тобто, по майбутніх громадянах, що вийшли з рядів ОДУМ-у, буде видно, як вони засвоїли і чи взагалі виробили собі **ХАРАКТЕР** і **СВІТОГЛЯД**, плекані ОДУМ-ом.

BURLACOFF'S FURNITURE

Домашні й бюрові меблі, домашнє устаткування, як:

ЕЛЕКТРИЧНІ Й ГАЗОВІ КУХНІ, ХОЛОДИЛЬНИКИ, ПРАЛЬНІ МАШИНИ, РАДІО Й ТЕЛЕВІЗІЙНІ АПАРАТИ ТА ІНШЕ
КУПИТЕ НА ДУЖЕ ДОГІДНИХ УМОВАХ У КРАМНИЦІ

BURLACOFF'S FURNITURE

Home & Office Furniture • Electrical Appliances

619 Queen Street West, Toronto — Tel. EM. 8-6812

УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ ПІСЛЯ КРИЗИ

Денільна завваг на маргінесі “Тижня Пласту”

Іван ДУБИЛКО

Український Пласт — це позапартийна організація молоді. Ідейно-програмові виховні закони Пласту мають елітарний характер. Як організована одиниця, Пласт від початку свого існування (1911 р. в Зах. Україні) завжди активно підтримував всенародні стремління українського відродження. Пластове юнацтво, а головню повнолітні члени Пласту, постійно брали активну участь у політично-визвольному русі, очолюваному різними нашими політичними партіями. Про це свідчать чимало пластунів, визначних учасників великого революційного зриву за нашу державність, з яких дехто ще й сьогодні очолює пластовий рух на еміграції.

Політична активність більшости пластового членства була пожвавилася зокрема після Першої Світової Війни. У ряди пластової молоді найбільше просякнули тоді ідеї УВО (Українська Військова Організація), а відтак ОУН (Організація Українських Націоналістів). Це було після перемоги ворожих сил над Українською Армією, після упадку нашої соборної держави — Української Народньої Республіки, та після повного поневолення України чотирьома окупантами: Росією, Польщею, Чехією і Румунією. Особливо на західно-українських землях, під польською окупацією, носії ідей ОУН одночасно стали носіями великої ненависти до тих політичних об'єднань та їх визначних діячів, що революційним зривом Українську Державу створили, але не вдержали її перед ворожою перевагою. Засвоївши собі ідеї диктатури італійського фашизму й німецького націонал-соціалізму, як також беручи (неофіційно) до уваги успіхи диктатури російського комунізму, вони злобною критикою осуджували будівничих нашої державности демократичних форм. Не маючи прихильности серед старшого громадянства, інспіратори цих диктаторських ідей почали цілою силою працювати серед молоді, переважно згуртованої в таких організаціях як “Сокил”, “Луг” та в “Рідних Школах”, що удержувалися коштом родичів і допомогівих установ. Також Пласт став особливим об'єктом для закріплювання їхніх впливів. Нелегальна діяльність УВО-ОУН, була доволі сприяючою для провокаційної тактики польських окупантів, щоб паралізувати організаційну та рідношкільну діяльність

української молоді. Мабуть недалекою правди буде думка, що заборона організації Пласт польським ліберально-поліційним режимом, стоїть таки на рахунку “заслуг” УВО-ОУН, подібно, як і чимало перешкод, роблених польською владою “Рідній Школі”, де неповнолітні учні — члени ОУН, лякали смертними присудами своїх учителів, а подекуди ці присуди й виконували

В тому, скільки своїх питомців мала ОУН у рядах пластового членства, можна було зорієнтуватися аж після Другої Світової Війни, в Європі, у переселених таборах, де Пласт відновив свою діяльність. Там уже не одна, а дві ОУН почали скрито і явно змагатися за свої впливи у Пласті. Але тоді ж чимало старших пластових виховників, які раніше були як не членами то надхненниками організації, яка наказувала: “здобути державу, або загинути за неї”, очевидно переконалися, що вони і держави не здобули, і не загинули за неї, і що займатись руйною критикою та диктаторським, братоненавистницьким вихованням молоді — багато легше, як здобути державу для нації, що розчленована сотнями років, пережила неволю та нечувані в історії людства нищівні експерименти окупантів. Зустрівшись в таборох зкупченнях із старшими і молодшими представниками українського суспільства з усіх просторів України, ці виховники усвідомили собі властивість своїх завдань супроти молоді. На жаль, таких, що справді дорожили шляхотними ідеями пластового виховання, було ще дуже мало. Вони просто губилися серед маси тих, що в таборах “революційно” демонстрували свої державницькі знання, братолюбство, та свої поняття про свободолубний правопорядок. Відновлений Пласт у багатьох осередках ще раз штовхнуто на рейки підготовки “революційних кадрів”, обов'язково з таким політичним усвідомленням, як: бунт Бандери, “коляборація” Мельника, партійна УГВР-а та її УПА і т. п. СУМ і Пласт називали “братніми організаціями”. Всі ті, що бачили це на-

сильне викривлювання ідей Пласту, щоб не наразитися на небезпеку фізичного терору — не завжди одважувалися протестувати.

Щойно на місцях нового поселення у державах демократичного ладу, керівним органам Пласту вдалося після довгих зусиль навести внутрішній лад, та унезалежити Пласт від неофіційних представників “воюючої України” на еміграції. Що правда, чимало внутрішніх труднощів пережив Пласт і тому, що через війну та ненормальність мандриного життя еміграції, у ряди Пласту попали й такі старші одиниці, що сами не мали засвоєних виховних настанов і ніколи ідейними пластунами-виховниками не були. Щойно пізніші обставини життя призвели до чималих змін, багатьом визначили належне місце і ролю.

Сьогодні, на підставі програмових напрямних нового плану пластових занять, є підстави твердити, що свобода вияву публічної opinii і жертвенна послідовність досвідчених пластових опікунів, змусили партійних плановиків забрати руки від Пласту. Сьогодні, український Пласт у Канаді, є найдієвішою організацією молоді. Особливо похвальні осяги Пласту — це посиленна організація найменших та фаховий підхід до проблем виховання і організаційної праці, у постійному контакті з родичами.

Переборовши довгу і затяжну кризу, Пласт здобув чималі можливості об'єднати велику кількість нашої молоді, щоб виховати її на зразкових громадян, патріотів і демократів. І якщо українському Пластові вдасться усунути зі шляху свого росту ще й колоду релігійної нетолерантности, яка у християнському вихованні молоді робить жахливе спустошення, — Пласт стоятиме на вершині свого призначення. Та вже й тепер слід сказати, що Пласт є виховним зразком для всіх наших молодечих організацій. Це повинні взяти широко до уваги також провідні чинники ОДУМ-у й не ігнорувати виховного досвіду Пласту, а уважно вивчати пластові виховні методи, користуватися дружніми порадами, бо Пласт має сьогодні таких виховників, у яких можна таки багато навчитися.

ВІДНОВІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ!

ДЕ ВЧИТЬСЯ УКРАЇНСЬКА

МОЛОДЬ...

В 1954 р. в Україні було 137 вищих учбових закладів, в тому 7 університетів, 5 політехнічних і 20 сільсько-господарських інститутів. У них навчалось понад 185 тис. студентів і 117 тис. заочників. В гірничі, металургійні і машинобудівельні факультети політехнічних інститутів і в с.-г. вищі учбові заклади на кожне вільне місце було подано по кілька заяв. У цьому році ВУЗ-и України мають дати 46 тис. спеціалістів майже трьохсот різних спеціальностей. Крім того, 75 тисяч спеціалістів дадуть 639 технікумів та інших середніх спеціальних учбових закладів. У всіх ВУЗ-ах України працює 17.170 викладачів, причому 40,5% мають учені ступені і звання.

Київський Університет

Київський університет, який було основано в 1833 р. складається з 11 факультетів: історичний, філософський, економічний, юридичний, фізіологічний, фізичний, механіко-математичний, хемічний, геологічний, біолого-грунтовий, географічний. На цих факультетах іде підготовка фахівців 46-ти спеціальностей. В університеті навчається біля 6 тис. студентів, випускається щорічно — біля тисячі спеціалістів. Факультети мають 82 катедри. В університеті викладає 516 професорів і викладачів, з того 51 професорів і докторів наук, 215 доцентів і кандидатів, 250 викладачів і асистентів. В університеті працюють: один дійсний і 3 члени-кореспонденти Академії Наук УРСР, 12 дійсних і 17 члени-кореспондентів Академії Наук УРСР.

Харківський Університет

Харківський університет відзначив недавно 150-річчя свого існування. Сьогодні в університеті навчається понад 5 тис. студентів і викладає 300 професорів і викладачів, з них 4 дійсні члени і 4 члени-кореспонденти Академії Наук УРСР.

Ужгородський Університет

Ужгородський університет відкрито в 1946 р. В ньому щорічно навчається близько 2 тис. студентів і заочників. 20 кращих випусників університету вчиться в Академії наук УРСР, Київському університеті та інших вузах. До сьогодні університет випустив понад 500 різних спеціалістів. При чотирьох катедрах —

відкриті аспірантури. Виклади відбуваються російською і українською мовами. Катедри органічної і неорганічної хемії працюють над поліпшенням фізичних і біохемічних властивостей ґрунтів області, катедра генетики і дарвінізму займається проблемою вирощування винограду на Верховині.

Львівські Високі школи

У Львові сьогодні начислюється 13 Вищих Учбових Закладів, у них навчається 16.180 студентів, з того тільки 11.055 українців і понад 5 тисяч росіян. В цих вузах працює 1.528 професорів і викладачів, між ними три члени і вісім членів-кореспондентів Академії Наук УРСР, 180 професорів і докторів наук, 405 доцентів і кандидатів наук. Всі вузи випускають фахівців 146 різних спеціальностей. В цьому академічному році до ВУЗ-ів Львова прийнято біля 6 тис. студентів, з того 75% комсомольців і тільки 50% уродженців Західної України. За повоєнні роки вузи випустили понад 14 тис. різних спеціалістів.

Дніпропетровський сільсько-господарський інститут

Будівлі цього інституту були сильно пошкоджені в часі війни. Їх відбудову було цілком занедбано. Щойно в 1948 р. було рішення добудувати учбовий корпус інституту. Перша частина цих будов мала бути здана в експлуатацію ще в 1952 р., але досьогодні роботи не закінчені... Лише на половину виконаний план побудови гуртожитку на 400 осіб. Досьогодні здано тільки гуртожиток на 100 людей та студентську їдальню, якими дуже важко користуватися через недбале викінчення робіт.

Дніпропетровський хеміко-технологічний інститут

За останні роки кількість студентів Дніпропетровського хеміко-технологічного інституту подвоїлась і тепер перевищує дві тисячі. В останніх двох роках в інституті відкрито три нові факультети. В часі війни було значно пошкоджено будівлі інституту й сьогодні вони ще не відбудовані. Учбовий корпус інституту будеться вже цілих вісім років. Він нібито відбудований вже,

але бракує ще вентиляцій, не закінчені штукатурні роботи і будівництво надвірних споруд. Якість робіт надзвичайно низька, через що неможливо нормально проводити навчання, бо на голови студентів падають кусні глини, цегли... Відстає будова гуртожитку інституту, яка в 1954 р. зривалась кілька разів.

Дрогобицький педагогічний інститут

Дрогобицький педагогічний інститут постав в 1953 р. на місце учительського інституту, рішенням уряду СССР (а не УРСР!). Викладачами інституту є переважно люди, які закінчили аспірантуру, але не завершили своїх дисертаційних робіт чи не захистили їх. Всі майже викладачі переобтяжені різними обов'язками, переважно агітаційного характеру.

В інституті відчувається велику потребу підручників, ними інститут забезпечений тільки на 40%. Викладова мова інституту в більшості російська, бо й більшість викладачів — росіяни. В 1953 р. в інституті викрито частинно сітку ОУН та проведено численні арешти серед студентів та середньошкільної молоді в Дрогобичі.

Львівська консерваторія

Львівська консерваторія була основана в 1903 р. Різні окупаційні режими Західної України не дозволяли українській молоді студіювати в ній. З приходом большевиків, її хоч і зукраїнізовано, то на сьогодні більшість студентів консерваторії — це не-українці, а росіяни. З кожним роком посилюється русифікація цієї високої української школи.

Кам'янець-Подільський сільсько-господарський інститут

1. лютого ц. р. в Кам'янці Подільському відкрито новий сільсько-господарчий інститут, який створено на базі кількох інших с. г. інститутів України. До цього інституту перенесено з Дніпропетровська першокурсників зоотехнічного факультету, на агрономічний факультет перенесено частину студентів з Житомирського і Полтавського с. г. інститутів.

Новий будинок Київської консерваторії

У Києві, на площі Калініна, викінчують будову державної консерваторії. Консерваторія буде мати учбовий корпус з концертною залєю на 250 місць, багато аудиторій і клас та оперну студію з залєю на 750 місць.

Український відділ в Кримському педінституті

В складі історично-філологічного факультету Кримського педінституту створено новий відділ — української мови і літератури. Він готуватиме викладачів для шкіл області. На відділі вже почалися заняття. Лекції читають кваліфіковані викладачі.

Заочна освіта в Україні

В Україні навчається в заочних вузах і технікумах 117.200 студентів. У Київському політехнічному інституті заочно навчається 1.100 чоловіків, на 300 більше, як в минулому році. Поміж заочниками — багато таких, які закінчили вечірні середні школи робітничої молоді. В минулому році заочний факультет інституту випустив 21 інженерів, в цьому році має бути випущено близько 50.

Слід відмітити, що студенти-заочники в сучасній Україні, це в подавляючій більшості ті, яким большевицька влада відмовила право на нормальне навчання у Високих школах, відмовила їм стипендії і доступ до гуртожитків. Ці місця призначені в першу чергу для дітей советських бюрократів і вельмож. Діти звичайних робітників і селян, ті всі, які не можуть одержати рекомендації комсомолу, примушені працювати фізично по колгоспах і фабриках, а вечорами здобувати освіту. Їхній шлях навчання є найтяжчий, за що їм наше найбільше признання!

УКРАЇНСЬКІ СТУДІЙНІ ДНІ У ЛЮВЕНІ

Від 7 до 11 лютого ц. р. відбувся в Лювєнському Університеті Український Студійний Тиждень. Влаштував його Український Вільний Університет під протекторатом Почесного Комітету, складеного з Експедиції Архієпископа Кир Івана, Апостольського Візитатора Українців Греко-Католиків, Магніфіценції ректора Лювєнського Університету Епископа Ван Ваенберга і Магніфіценції ректора УВУ Проф. Д-ра І. Мірчука.

В залі Філософського Інституту Університету в Лювєні бельгійські й українські професори дали серію викладів на згальну тему:

“СУЧАСНА УКРАЇНА В РЯМЦЯХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СХОДУ”.

Згадану тему висвітлено в аспектах: історичному, релігійному, економічному, міжнародно-правному і філософсько-психологічному.

Кожного дня виступали бельгійський і український професори і на протязі п'яти днів була виголошена така серія доповідей:

Проф. І. Мірчук, ректор УВУ, — “Європейське призначення України”;

Проф. Леклерк — “Значення національностей”;

Проф. О. Шульгин — “Українська нація між Сходом і Заходом”;

о. д-р Ван Ковеляр — “Християнізм в Східній Європі”;

о. канцлер І. Леськович — “Християнізм в сучасній Україні”;

Проф. Дюпріє — “Добробут і економічний прогрес по відношенні до умов Східньої Європи”.

Проф. Ю. Студинський — “Економічний потенціал України і умови життя її населення”;

Проф. П. Де Вішер — “Міжнародно-правне становище української Держави”;

мгр. Р. Якимчук — “Україна на форумі дипломатичних стосунків”;

Проф. Грегуар — “Джерело марксистського атеїзму”;

Проф. О. Кульчицький — “Концепція советської людини і українська психіка”.

Всі виголошені доповіді мають бути опубліковані в окремому збірнику французькою мовою.

Виклади відвідували бельгійські і чужинецькі студенти та старша інтелігенція, очевидно, українські студенти та старше українське громадянство, а останній день був рекордовий, бо в такій великій залі, якою є зала Філософського Інституту, не вистачило для всіх місць.

Українські Студійні Дні пройшли успішно, спопуляризували українську справу та зацікавили бельгійських професорів українською проблематикою. З української точки зору доповідь проф. п. Де Вішера про міжнародно-правне становище України заслуговує спеціальної уваги.

Влаштування таких студійних днів чи тижнів на європейських університетах, безперечно, приносить пошану Українському Вільному Університетові на чужині та користь українській справі.

Бельгійська преса подала обширні дописи про Український Студійний Тиждень. Такі інформації містили найбільші бельгійські часописи, як напр.: “Ле Суар”, “Ля Насьйо Белж”, “Ля Сіте”, “Ля Дернієр Ер”, “Де Газет”, деякі з них подали історію створення УВУ, а “Ля Лібр Белжік” подавала щоденно звітлення свого кореспондента про доповідь на Українських Студійних Днях.

Є. Ф.

АЛЬФА

найбільша українська крамниця меблів
і домашнього устаткування пропонує
у великому виборі:

● МЕБЛІ І ХОЛОДИЛЬНИКИ

● ЕЛЕКТРИЧНІ Й ГАЗОВІ ПЕЧІ

● РАДІО Й ТЕЛЕВІЗІЙНІ АПАРАТИ

та всякі інші предмети домашнього устаткування.

Найкращий товар по найнижчих цінах!

ALPHA FURNITURE COMPANY

735 QUEEN ST. W., TORONTO, ONT.

Tel.: EM. 3-9637

ДЕЩО ПРО ЛЮВЕНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Лювенський Католицький університет, заснований 1425 р., є одним з найстарших і найвідоміших університетів. Тепер на ньому студіює понад дев'ять тисяч студентів, у цьому числі велика кількість чужинців 50-ти різних національностей. Студії не поділяються тут на семестри, а на роки, подібно, як в американських університетах.

На університеті є такі факультети: I. Факультет Богословії. II. Факультет канонічного права. III. Вищий Інститут Філософії (Школа св. Томи з Аквіну). Студії на цих факультетах тривають чотири роки. IV. Право. V. Медицина (медицина, дентистика, фармацевтика). VI. Філософія і література. VII. Інститут археології та історії мистецтва. VIII. Інститут Сходознавства. IX. Інститут прикладної психології і педагогіки. X. Математично-природничі науки. XI. Технічні науки. XII. Агрономічний інститут. XIII. Економічні і суспільні науки.

Академічний рік починається на початку жовтня. Виклади тривають дев'ять місяців. Після закінчення студій абсолювент дістає диплом, який дає право виконувати набутий фах. Ці дипломи є визнані бельгійським урядом та багатьма іншими державами Європи й Америки. Викладовими мовами на університеті є мови французька і голландська. Проте, знання чи незнання цих мов не є передумовою на одержання стипендії чи прийняття на студії, хоч загальне знання одної з викладових мов є в інтересі самого студента.

Почавши від 1930 року, на Лювенському університеті студіювали і закінчили студії багато українських студентів. Стипендії, якими користуються українські студенти у Лювені, походять від Ватикану за посередництвом Архієпископа Кир Івана Бучка та частинно від університету. Розподілом цих стипендій, як також опікою над студентами, займається Бельгійський Комітет Допомоги Українським Студентам, зложений з шости бельгійців (професорів університету) і трьох українців. Стипендія уділяється в принципі на один рік, з тим, що по успішно зложених іспитах вона автоматично продовжується на наступний рік. Стипендія забезпечує всі оплати зв'язані зі студіями, помешкання, харчування, купівлю підручників тощо. Університет забезпечує для студентів повну медичну опіку на випадок захворювань. Стипендія не покриває коштів подорожі на місце студій.

Більшість наших студентів живе спільно в гуртожитку, заснованому в 1946 р., який є під зарядом українського духовника. Цілковито забезпечені матеріально, студенти мають змогу, крім студій, займатись студентським організованим життям. Майже всі є членами Національного Союзу Українських Студентів (НАСУС), станової організації, що існує від 1929 р.

Українські студенти індивідуально чи колективно беруть участь на терені місцевого університету в різних імпрезах, конференціях, спортивних виступах чи екскурсіях, як рівнож, час-до-часу, влаштовують їх власними силами. При осередку існує хор, танцювальна група та спортові секції.

Духовна опіка для студентів обох віровизнань добре забезпечена і як католики, так і православні мають змогу кожної неділі слухати свої Богослуження.

Беручи до уваги всі ці вигоди та можливості, якими можуть користуватися українські студенти в Бельгії, ми звертаємось із закликом до всіх студентських організацій, суспільно-громадських установ та українського духовенства, повести акцію в напрямі підшукування відповідних кандидатів на студії і стипендії до Лювену, бо була б велика шкода якщо б ми цю сприятливу нагоду не використали. Ми вирімо, що на наш заклик відгукнеться багато української молоді, яка бажає набутти знання, щоб його опісля віддати на службу Богові і Батьківщині.

(За "Інформаційним Листком НАСУС-а).

КОНКУРС НА ОДЕРЖАННЯ СТУДІЙНИХ СТИПЕНДІЙ

Бельгійський Комітет Допомоги Українським Студентам оголосив конкурс на стипендії для молодих українських абсолювентів середніх шкіл, які бажали б здобути високу освіту на Католицькому Університеті в Лювені, Бельгія. Подібна можливість студійних стипендій існує й для заавансованих уже студентів, що хотіли б тут продовжувати, чи закінчити свої студії.

Стипендії, якими розпоряджає Бельгійський Комітет Допомоги Українським Студентам в порозумінні з КоДУС-ом походять від Апостольської Столиці та частинно від Лювенського Університету.

Кандидати повинні зголошуватися негайно на адресу: CoBAUU, 9, rue des Brasseurs, Louvain, Belgique, або на адресу КоДУС-у, 27, rue des Bauves, Sarcelles, France, додаючи до прохання слідуєчі залучники:

1. Життєпис,

2. Свідцтво, або відпис про закінчення середньої освіти, чи атестат початих університетських студій,

3. Лікарська посвідка про стан здоров'я,

4. Рекомендації від місцевого Душпастриського Уряду, і від громадських, чи студентських організацій.

Вік кандидатів, що мали б починати студії, не може бути вищий 26 літ. Стипендії можуть бути призначені повністю або частинно, залежно від матеріального стану кандидатів. Коштів подорожі Комітет не покриває. Фаворизується кандидатів на гуманістичні студії.

В цьому конкурсі можуть брати участь кандидати з Європи, США і Канади, без різниці віровизнань.

СЛОВ'ЯНСЬКІ СТУДІЇ В ОТТАВІ

Університет в Оттаві щороку влаштовує літні курси, щоб уможливити студії усім тим, що не можуть відвідувати виклади у зимовому семестрі.

Курси стали дуже популярні, про що свідчить факт, що в минулому році взяло в них участь 850 студентів, що з'їхались до Оттави з всієї Канади та Сполучених Штатів.

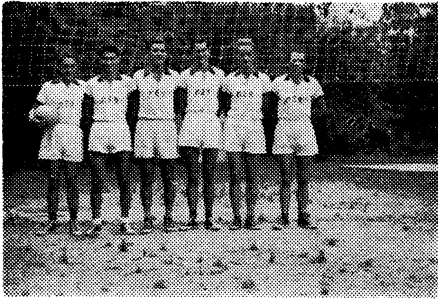
Цьогорічний літній курс триватиме від 1-го липня до 6-го серпня; він ділиться на дві частини: перша — триватиме від 2-го до 19-го липня, друга — від 20-го липня до 6-го серпня.

Виклади Слов'янського Департаменту Університету в Оттаві входять в рами вищих курсів (Graduate Courses), що уможливають зробити ступіні, M. A. (Magisterіум) та Ph. D. (докторат).

На виклади можуть вписуватись теж вільні слухачі.

За точними інформаціями, що відносяться до організації та програми літнього курсу Слов'янського Департаменту, зокрема Українського Відділу, треба писати на адресу:

University of Ottawa
Faculty of Arts
Department of Slavistics
Ukrainian Section
Ottawa, Ontario — Canada

ОДУМІВСЬКИЙ СПОРТ У КІВЛЕНДІ

В літі 1954 р. при філії ОДУМ-у в Ківленді було створено одумівський спортивний клуб "Лев". При клубі було організовано волейбольну та футбольну дружини.

Склад волейбольної (відбиванкової) дружини: Василь Федченко (капітан), Василь Турко, Яків Серета, Євген Вовк, Микола Білоконський та Михайло Шкіль.

Склад футбольної дружини:

Яків Серета (капітан), Григорій Яшник (заступник), Микола Шкурко (воротар), Володимир Цикало, Ярослав Деган, Михайло Пономаренко, Євген Вовк, Іван Маляр, Василь Турко, Микола Василів, Іван Серета, Микола Норка, Михайло Лисий, Володимир Горох, Петро Богуславський, Михайло Шкіль.

Відбиванкова дружина провадила тренінги та товариські змагання з іншими ківлендськими дружинами.

30 липня і 1 серпня 1954 р. в час зустрічі в Сен-Кетерінес, влаштованої Т-вом Сприяння УНРади м. Бофало, філія ОДУМ-у Ківленду взяла активну участь разом із спортивним клубом "Лев". На зустріч прибула відбиванкова і футбольна дружини. В час зустрічі були заплановані спортивні змагання. Але в зв'язку з неприбуттям на зустріч Чикагських одумівських "Тигрів" і інших, змагання з футболу було відложено. Зате відбулися змагання з відбиванки з одумівськими дружинами Канади. Для цікавості одумівців подаємо вислід гри:

Субота, 30 липня:

"Лев" ОДУМ Ківленд — ОДУМ Сен-Кетерінс 1:2;

"Лев" ОДУМ Ківленд — ОДУМ Торонто 0:2.

Неділя 1 серпня:

"Лев" ОДУМ Ківл. — ОДУМ Торонто 2:1;

"Лев" ОДУМ Ківл. — ОДУМ Сен-Кетерінс 1:2.

Отже Ківлендові вдалося побити прекрасне і симпатичне Торонто. Одумівська спортова дружина (футбольна) вступила до Спортової Американської Ліги та провадить змагання з іншими футбольними дружинами за першенство стейту Огайо.

Вислід гри з футболу:

"Лев" ОДУМ Ківленд — Гайтс Ірс. 2:2 (здобув ворота Як. Серета 2);

"Лев" ОДУМ Ківл. — У. С. К. "Львів" В. 3:0 (зд. вор. Як. Серета 2 і Іван Серета 1);

"Лев" Ківл. — Верговей 2:0 (зд. вор. Ів. Маляр 1 і Гр. Яшник 1);

"Лев" ОДУМ Ківл. — Інтернешинелс 4:1 (зд. вор. Як. Серета 3 і Іван Серета 1);

"Лев" ОДУМ Ківл. — Мансфілд 2:3 (Ів. Серета 1 і Гр. Яшник 1).

Товариські змагання:

"Лев" ОДУМ Ківл. — Білоруси "Погоня" 0:2;

"Лев" ОДУМ Ківл. — У. С. К. "Львів" Б 5:2;

"Лев" ОДУМ Ківл. — "Австрія" 3:2.

Як на дворі стала несприятлива погода (дощі і сніг), то змагання провадилися в "Арена Гол".

Вислід гри в Арені:

"Лев" ОДУМ Ківл. — Мадяри 1:0 (гол здобув Як. Серета);

"Лев" ОДУМ Ківл. — Ірс Гайтс 1:1 (гол забив Яр. Деган).

З вищенаведеної таблиці змагань з футболу видно, що одним з найкращих змагунів є капітан дружини "Лев" Яків Серета. Слід відмітити і інших спортсменів, які не дивлячись на їхню молодість прекрасно грають. У майбутньому ця нова одумівська дружина "Лев" може стати одною з краших. Управа філії ОДУМ в Ківленді прикладала багато зусиль і грошей для створення такої дружини, виходячи з заложеного, що спорт для одумівців являється також одною з гарних діянок в праці ОДУМ-у. Для дружини куплено нову одумівську спортову уніформу. Керівником одумівського спортового клубу "Лев" є Вас. Пономаренко. Надходить довгождана весна і наші спортсменці пригтовляються до змагань. Платнемо зустрітися на одумівській зустрічі цього року і там відбудемо змагання з футболу і відбиванки з іншими одумівськими дружинами Канади і Америки. Отже, друзі, з Ківлендом собі не жартуйте, а пригтовляйтеся до змагань заранше, особливо Чикаго, Нью-Йорк і Торонто.

П. В. П.

ОДУМ У ТОРОНТО

Підчас Різдвяних Свят філія зорганізувала 9 груп колядників, що колядували на одумівські цілі.

В суботу, 15-го січня, в залі Ук-

раїнського Народнього Дому, за-прошений філією з Нью-Йорку проф. Гр. Костюк прочитав доповідь "Погодинський В'язень" (до 20-тиріччя смерті академіка М. С. Грушевського).

В суботу, 15-го січня, в залі Українського Народнього Дому філія зорганізувала Маланчин Вечір. Вечір був добре підготовлений та успішно проведений.

В неділю, 16-го січня, в залі Української Православної Громади проф. Г. Костюк прочитав доповідь про "Розстріляну Літературу". Прелегент подав характеристику розстріляних українських письменників Г. Косинки, К. Буревія, О. Влизька, Д. Фальківського, А. Крушельницького та інших, з якими прелегент був особисто знайомий. На доповідях було багато одумівських прихильників і... мало одумівців.

В неділю, 15-го січня, 5-та Станція СБУВ відзначила 15ту річницю свого існування. В програмі ювілейного концерту брав участь балетний гурток філії ОДУМ-у.

В суботу, 22-го січня, в залі Української Православної Громади відбулася зустріч одумівців з військовими ветеранами і громадянством Торонта. До підготовчого комітету зустрічі входили 5-та Станція СБУВ та управа філії ОДУМ-у.

В неділю, 23-го січня, в Мессей Голл, Комітетом Українців Канади, влаштовано свято державности і соборности. Філія своєю участю у святі підтримала торонтонський відділ КУК-у.

В неділю, 30-го січня, спільними силами філій ОДУМ-у в Торонто, Гамільтоні і Ст. Кетерінс влаштовано одумівський концерт у Гамільтоні. Програма концерту була добре підібрана і підготована. Концерт мав успіх серед глядачів.

В неділю, 13-го лютого, драматичний гурток при філії поставив на сцені Укр. Нар. Дому драму на 4 дії "Кармелюк". Режисер — Юрій Стефанович.

В неділю, 20-го лютого, спільними силами філій ОДУМ-у в Торонто, Гамільтоні і Ст. Кетерінс в залі Укр. Нар. Дому в Торонто влаштовано "Барвистий Вечір". Програма не була вдало підібрана та надто довга. Найкращими точками Барвистого Вечора були точки пані Велічко з Гамільтону та всі сольові й гуртові точки гуртка укр. народніх танків при філії ОДУМ-у в Торонто, який діє під керівництвом Євгена Уманця.

На концерті цей гурток отримав окреме відзначення.

В неділю, 27-го лютого, на сцені Українського Народнього Дому драматичний гурток філії ОДУМ-у вдруге поставив драму на 4 дії "Кармелюк".

В неділю, 6-го березня, драм.

гурток філії поставив на сцені Укр. Православної Громади в Ошаві драму "Кармелюк".

В неділю, 13-го березня, в залі Укр. Народного Дому з рамени філії о. протоєрей М. Овчаренко прочитав доповідь п. н. "Походження Світу".

О. Протоєрей М. Овчаренко, який є астрономом та професором фізики й математики, зумів зацікавити аудиторію та викликати добрі відгуки про доповідь.

В неділю, 20-го березня, драм. гурток філії поставив з успіхом четвертий раз драму "Кармелюк". Драма поставлена на сцені Укр. Правосл. Громади в Гамільтоні. Про драму були відгуки в англомовному щоденнику "Спектатор". В цьому щоденнику була поміщена фотознімка — фрагмент з драми.

В неділю, 27-го березня, філія спільно з Укр. Народним Домом влаштувала "Свято Шевченка". Серед точок програми від філії була третя дія з "Назара Стодолі".

В п'ятницю й суботу, 8-го і 9-го квітня, драматичний гурток Укр. Народного Дому за співучастю членів філії ОДУМ-у поставив оперу на три дії "Катерина".

Гурток укр. народних танків відбуває раз на тиждень свої проби в залі Укр. Народного Дому й підготовляє нових танцюристів.

Відбиванкова дружина, готуючись до літнього сезону, кожної суботи відбуває проби в спортивній залі Укр. Православної Громади.

Інформаційні місячні збори філії відбуваються систематично.

1. В неділю, 1-го травня, 5-та станиця СБУВояків за співучастю філії ОДУМ-у влаштовує Свято Українського Моря. До програми свята від філії входять три виступи гуртка укр. народних танків.

2. На суботу, 7-го травня, в залі Укр. Православної Громади готується велика Одумівська Весняна Забава. Для одумівців — студентів денних шкіл вхід безкоштовний. На цей вечір замовлено оркестру Д. Дебрина.

3. В неділю, 8-го травня, торонтська філія спільно з філіями ОДУМ-у в Гамільтоні і Ст. Кетеринс влаштовує в залі Укр. Правосл. Громади в Ст. Кетеринс великий одумівський концерт під назвою "Барвистий Вечір". Перед концертом відбудуться змагання відбиванкових одумівських дружин з Торонто і Ст. Кетеринс.

4. В неділю, 15-го травня, в залі Укр. Народного Дому відбудеться доповідь о. протоєрея М. Овчаренка під назвою "Походження Життя".

Доповідь об'єднуватиме в собі наступні підрозділи:

1. Про Дарвінізм.
2. Інше пояснення походження людини.
3. Давність людини.
4. Чи від однієї пари вийшли всі люди?
5. В неділю, 29-го травня, філія ОДУМ-у спільно з 5-ою станицею СБУВ, відділом Легіону ім. С. Петлюри та відділом СУЖЕРО відзначає 29-ту річницю смерті Головного Отамана військ УНР — С. Петлюри.

В програму річниці увійдуть:

Доповідь проф. Чикаленка з США кінофільм з посвячення пам'ятник на могилі С. Петлюри в Парижі і концертна частина.

В концертній частині братимуть участь: панство Ярошевичі, М. Голінський, Люба Ганущак, хор Православної Громади під керівництвом п. Ю. Головка і інші.

Імпреза відбудеться в залі Укр. Православної Громади на 400 Бестирст.

КИЇВ — СТОЛИЧНИЙ ГОРОД УКРАЇНИ

Під таким гаслом і з такою тематикою відбулися 15 травня ц. р., в залі під церквою св. Миколая в Торонті святочні сходи Торонто-ської Пластової Станиці, представників молодечих організацій, громадянства та, зокрема, членів місцевого Пластпрату. Сходи відкрив п. Омелян Тарнавський — голова Станиці. В особах присутніх на залі п. Катерини Антонович та ген. М. Садовського він привітав представників мешканців Києва, висловлюючи при тому жаль, що в рядах пластової молоді так мало є якщо вже не мешканців Києва, то принайменше тих, що мали змогу його оглядати. Голова Краєвої Пластової Старшини п. Ц. Паліїв, у коротких словах представила присутнім, як у Пласті завжди актуальними були проблеми соборності, пізнання рідної землі та плекання чуттєвого відношення до України та як важкими є ці проблеми тепер.

Пласт у реалізації своїх виховних цілей має великі труднощі через недостатнє знання про Україну серед загалу пластової молоді. Тому справа поглиблення та збільшення знання про Україну серед пластової молоді набирає тепер особливої ваги. Але Пласт у цьому не може заступити школу. Він може тільки допомогти їй. Щоб популяризувати знання про нашу столицю, а разом з тим, щоб розбуджувати в молоді державницькі, соборницькі та пат-

Танцювальний гурток філії ОДУМ-у у Філадельфії.

ріотичні почування, праця у пластових з'єднаннях в році 1955 в ділянці укжраїнознавства буде проходити в основному під вищезгаданим гаслом. Пластові гуртки, курені, коші та станиці намагатимуться зібрати та засвоїти якнайбільше матеріалів про Київ. Першим етапом перевірення цих змагань і були ці сходи — зустріч з громадянством підчас "Тижня Пласту". Вони дали змогу батькам та гостям побачити над чим працювала пластова молодь продовж перших 4 місяців.

На програму сходин зложилися гутірки юначок та юнаків, переривані піснями та деклямаціями. І так гурток юначок "Бджілка" старався пізнати Київ у передісторичній добі. Гутірка про трипільську культуру в Києві була ілюстрована керамічними виробами, що їх "Бджілки" старалися виготовити на підставі описів в джерелах. Гурток "Тирса" показував свій старанно виконаний плян Києва Х-ХІІ ст., пояснюючи його деталі. Гурток юнаків "Морський сокіл" розказував історію Михайлівського золотоверхого собору, що його більшовики зруйнували в 1934 р. "Калина" зокрема працювала над пізнанням історії та архітектури собору св. Софії, гурток "Голубки" виконав реконструктивний плян княжого Києва з плястеліни, "Лісові Мавки" зібрали та старанно оформили альбоми цікавих карток-видів Києва, а інші гуртки юнаків та юначок приготували велику кількість ілюстрацій Києва, які зложилися на виставку, що її мали змогу присутні оглянути після закінчення сходин.

Треба згадати, що у зовнішньому оформленні виставки та цілої програми слідна була дбайливість та виховний сенс.

Молодь побачила, що її дрібною муравлиною працею цікавляться не тільки їх безпосередні виховники, але батьки та загальне громадянство. А співи, розповіді, деклямації та виставка і той великий багатий матеріал та література про Київ, що їх зібрано на сходинах, напевне залишили в серцях молоді якийсь знак того, що КИЇВ — це не звичайне місто, але город, що його благословив сам св. апостол Андрій Первозваний.

І. Д.

Микола БІЛКУН

“БОРЕЦЬ” ЗА ЕКОНОМІЮ

(Фейлетон з советської дійсності)

Півгодини тому скінчилася нарада в тресті, на якій добре таки покри- тували Потягайла. Справа в тому, що на підприємстві, керованому Данилом Васильовичем, не виконувався плян, неекономно використовувалися кошти і сировина. Данило Васильович визнав, що “ми допустили ряд помилок” і заявив, що “я їх негайно виправлю з усією рішучістю”.

Вже біля самих дверей кабінету Данило Васильович зіткнувся з прибиральницею тьотєю Пашею. Хазяйське око Потягайла одразу помітило, що та щітка, якою тьотя Паша підмитаła підлогу, була ще лисішою, ніж голова бухгалтера підприємства Ничипора Нестеровича Сликама.

“Все велике складається завжди з дрібниць, — подумав Потягайло. — Оця... як там її, тьотя... прибиральниця, одним словом, не шанує свій робочий інструмент, не береже копійку. Отак і всі! Не шанують, не бережуть, а ти відповідай за них. Ні, цьому треба покласти край!”

Вирішивши зразу розгорнути свою діяльність в цьому напрямі, Данило Васильович запросив тьотю Пашу до себе в кабінет. Вона зайшла і стала біля порога, перебираючи пальцями кінчик хустинки.

— Коли ви одержали цю щітку? — грізно почав Потягайло, пролікаючи тьотю Пашу очима.

— Яку щітку?

— Оцю саму, що ви тільки-но держали в руках!..

— Щітку? Та з місяць...

— А точніше?

— Завгосп видав її тоді... того значить, дня, як Ганна МIRONІВНА пішла у відпустку, а Давид Абрамович купив нові туфлі...

— Мене не цікавить, які туфлі купив Давид Абрамович, мене цікавить, коли ви одержали нову щітку? — закричав Данило Васильович.

— Та ж я кажу, що з місяць, — тихо відповіла прибиральниця.

— І ви за місяць зовсім вивели з ладу свій агрегат! Де ваша совість? Де ваша громадська мужність, щоб признатись у своїх помилках? — все голосніше й голосніше кричав начальник, а тьотя Паша все нижче опускала голову.

— Щетина погана... раз-другий тернеш, а вона так і сиплеться, так і сиплеться...

— Мовчати!.. Коли б ця щітка була вашою власною, вона б рік вам служила, ви берегли б її!.. Громадськість нашого підприємства суворо засудить вашу поведінку. А я, з

свого боку, як керівник підприємства, теж не залишу без уваги цей кричущий факт! Невже до вас не доходить?..

Довго ще переступала з ноги на ногу тьотя Паша, довго ще кричав Потягайло. Нарешті, він замовк (очевидно, стомився!) і милостиво дозволив прибиральниці покинути кабінет. Коли вона пішла, він узявся за телефонну трубку. За чверть години на столі Потягайла з'явився свіжий папірець. В ньому була зазначена кількість прибиральниць, кількість щіток, вартість однієї щітки і вартість усіх разом. Данило Васильович почав робити вправи з усіх чотирьох дій арифметики, і скоро папірець покритися три- і чотиризначними числами...

Підраховуючи, він міркував:

“Якщо кожна щітка прослужить додаткових десять днів, то ми матимемо економію в... карбованців... копійок, а якщо місяць, то... Огого! От тобі й дрібниці! Та тут тисячма пахне! Давно пора було втрутитися по-хазяйськи в усі господарські дрібниці, — тоді не довелося б слухати сьогодні критику і самокритикуватися...”

У двері кабінету просунув голову Ничипір Нестерович Сликама.

— Що там? — невдоволено буркнув Потягайло, відриваючись від множення...

— Тут, Данило Васильовичу, нарядик підписати потрібно. Машини на станцію ідуть по цеглу...

— Я зайнятий, — відрізав Потягайло і знов уткнув ніс у папірець.

“Лізе з своїми нарядами, наче не бачить, що я працюю. Ні, за них усіх треба серйозно взятися!”

Сликама потихеньку зачинив двері і відійшов. Але через півгодини він знову наважився потурбувати директора.

— Данило Васильовичу, черкніть отут... Чекають вантажники і машини... Шофери завели вже, даремно пальне марнують...

— Я знаю, що вони завжди його марнують, за економію я один мушу боротися. Де підписати? Отут? Куди цегла?

— В ливарний цех.

— То ви от що, Ничипоре Нестеровичу, розпорядіться, хай біля моєї квартири кілька десятків цеглинок скинуть. Це ж дружина печі перекладати наказала і дня прожити не дає. Я її вже вивчив досконало... Поки машину цегли не вивантажите, вона з мене буде жили висотувати.

Сликама жалібно скривився.

— Що? — невдоволено запитав

Потягайло.

— Лімітик у нас...

— Ну-ну, сам знаю, що лімітик. Якось там скомбінуйте. На ремонт клубу, чи як...

— По цій графі ми вам дачку тее...

— Яку дачку? — гримнув Потягайло. — Щоб я цього слова і не чув. Дачка! Та вона вже розвалилась, а ви — дачка, дачка...

Випивши води, Потягайло провадив далі:

— Я тут розрахунки деякі зробив. Від сьогоднішнього дня починаємо по-новому працювати, Ничипоре Нестеровичу. Не знаю тільки, коли ви зберетесь гроші виділити, щоб мій кабінет і прийомна мали пристойніший вигляд.

Нечипір Нестерович безпорадно розвів руками.

— На жаль, жодна стаття не передбачає... Фінансова дисципліна... тее...

— Ви мовчіть мені про фінансову дисципліну, державну копійку я краще за вас берегти вмію, а ви підходите до важливої, державного значення справи, як крохобор!

— Данило Васильовичу!.. Пробачте, вантажники наряду ждуть...

— Ідіть... Завтра ми з вами детально про все поговоримо.

Коли двері за Сликамом зачинилися, Потягайло знову взявся за арифметику. Проте, йому швидко набридло множити й ділити. Він глянув на годинник! Ого! Десять хвилин на сьому! Робочий день давно скінчився. Можна їхати додому...

А чого він поїде додому? Дома нікого нема, дружина з дочкою поїхали на дачу. Ні, додому їхати нічого, в порожній квартирі занудишся довгим вечером. Хіба з'їхати в радгосп “Променистий”, до старшого агронома Солодкого? Правда, туди двадцять три кілометри і дорога така, що не приведи Господи, але в Солодкого неодмінно подадуть чудове яблучне вино, а дружина його пригостить такою вечерею, що пальчики оближеш. І для преферансу компанійка тепла збереться.

Данило Васильович викликає шофера.

— Петре, готуй машину. Їдемо в “Променистий”! — говорить він рішуче, дивлячись кудись поверх шоферової голови.

— У “Променистий”? Проти ночі? Та туди ж така дорога... Машину можна угробити — і не зчуєшся.

— Ну-ну...

— Справді бо, можна угробити машину...

— Не твоя печаль. Заправляйся і щоб через десять хвилин виїхали. ...Вже в машині Потягайло згадує про тьотю Пашу.

“Догану сувору я їй обов'язково вліплю. Я їх навчу, як берегти державне майно!” (“Україна”)

ПОМИЛКА . . .

(Продовження зі стор. 14-ої).

Гаї шумлять, — я слухаю.
Хмарки біжать, — милуюся...
Милуюся — дивуюся:

Чого душі моїй так весело?... —
та світлина вже давно не має на собі і однієї ця-
точки, що була б не цілована.

Оля завжди була з Борисом щира. Він вірить,
що й сьогодні вона не зрадить отієї своєї без-
цінної прикмети. Як завжди, він швидкими крока-
ми вибігає по сходах на третій поверх, цього ра-
зу справді до Аркадія. Це так собі, на всякий ви-
падок... Оля завжди пізнає його кроки і відчиняє
йому назустріч двері. Сьогодні її двері зачинені...
Звичайно!

Аркадія нема вдома. Його мати пропонує Бо-
рисові трохи зачекати, він повинен ось-ось повер-
нутись.

— Ні, ні, це не спішно. Я побачу його завтра
вранці на лекції. До побачення!

Як добре, що Аркадія нема вдома! Це просто
чудово, що його нема вдома! Любий, дорогий Ар-
кадій! Тепер Борис зовсім спокійно може дзвони-
ти до Олі. Мовляв, йому треба було.

Двері відчиняються одразу... Вона. Ага! Значить
вона була вже раніш біля дверей.

— Добридень!

— Добрий вечір.

— Ми з вами, здається, ще не вітались сьо-
годні?

— Не вітались.

— Вірніше, це ви не вітались. Олю, хоч я пе-
вен, що дуже добре бачили мене і чули моє при-
вітання.

— Так, це правда. Бачила і чула.

Її очі темніють, брови, під тягарем дівочого гні-
ву, спускаються все нижче.

— Бачили. І навіть чули! Чому ж ви не відпо-
віли тоді?

Дівчина мовчки зачиняє двері, виходить до Бо-
риса на сходи, виймає з кишені сіренького жакет-
тика зім'ятий листок паперу. Борис пізнає: це йо-
го вірш.

— Ось, візьміть свою поезію! Ви помилились,
це не для мене.

Ага, он воно що! Його вірш... Так, тепер йому
все зрозуміло! Хоча ні, саме тепер йому нічого
не зрозуміло.

— Це ви помиляєтесь, Олю, а не я! Цей вірш
я писав для вас. Тільки для вас!

— Для мене?

— Так, Олю!

— Невже? А ви не помиляєтесь?

Вона іронічно всміхається.

— Дайте!

Бере нещасливий аркуш і показує один підкрес-
лений нею рядок.

— Прочитайте це. Голосно.

Йому тяжко... Борисові завжди чомусь непояс-
нимо тяжко читати свої вірші. Але нічого, він про-
читає, хай слухає:

...Очей твоїх синіх отруту...

— Досить! А тепер, — віддайте цей вірш тій,
яка має сині очі, бо в мене очі не сині, а...

ПЕРЕВІРТЕ СВОЇ ЗНАННЯ

(4) АНКЕТА "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ"

1. З якої поеми взято цей вірш:

"...Я ввесь вік, увесь труд тобі дав
У незломнім завзятті,
І підеш ти в мандрівку століть
З мого духа печаттю."

2. Скільки областей має Україна і як вони нази- ваються?

3. Коли і в яких обставинах згинув полк. Іван Богун?

4. Хто написав відому книжку п. н. "Темрява в полудне"?

5. Скільки є королівств у Південній Америці?

За правильну відповідь на всі питання цього-
річної анкети призначена нагорода — 30 томів
енциклопедії "Амерікана". (Точні умови конкурсу
див. "Молода Україна" ч. 20 і 21).

"МОЛОДА УКРАЇНА"

оголошує конкурс на найкраще аматорське фото
1955 року.

Перша нагорода —

Твори Лесі Українки, повне видання, 12
томів (\$24.00);

Друга нагорода —

Фотоальбом "Любїть Україну", 1128 фо-
тографій з України, з поясненнями. Люк-
сусове видання \$12.50.

Третя нагорода —

Велика Історія України, вид. І. Тиктора
(\$12.00).

Надіслані на конкурс фотографії, повинні бути
позначені цим самим гаслом, що й закрита кон-
верта з прізвиськом і адресою виконавця. Надси-
лати на адресу редакції, найпізніше до 30 липня
ц. р.

Побажано, щоб конкурсні фотознімки зобра-
жували цікавіші фрагменти з життя одумівської
молоді.

У випадку неповного успіху конкурсу, редак-
ція застерігає собі право признати лиш другу й
третю нагороди.

Спонзорує фірма

"ARISTOCRAT"

Посуд з нержавіючої сталі

Головний менажер: P. MELNYK

Toronto, 1153 College St. — Tel. LO. 4230

— Карі! Йй-Богу, у вас карі очі! Тільки тепер
побачив. А я завжди був певен, що сині. Темно
сині... Знаєте, чому? У вас в очах буває часто
синій відблиск. Особливо мені згадується один ве-
чір, коли ми сиділи біля річки... Пам'ятаєте, ви

мріяли тоді бути маленькою дівчинкою? Того вечора у вас були зовсім сині очі...

Оля увесь час пильно дивиться на Бориса. Поступово її брови знову піднімаються, очі яснішають від посмішки...

— Коли так, — віддайте вірш назад!

— Вірш... Що вірш! Якби ти хотіла... Вибачте, якби ви...

— Можеш не вибачатись. Адже ми вже "старі" друзі...

— Олюсь!..

* * *

Мати обгортає вечерю для сина газетами і ховає під подушки. Вона завжди так робить, коли Борис приходить пізно. Бо часто старенька засипає до його повернення і навіть не чує, як він відчиняє двері. А тому, що син воліє швидше з'їсти вечерю холодною, ніж ото "ще й підогрівати її" (ах, ця молодь...) то мати ховає вечерю в найтепліші подушки. Тоді їжа і по кілька годин не холодне.

Так і сьогодні...

Але щойно обгорнула старенька синову вечерю в подушки, як відчинилися двері і в кімнату не

ввійшов, а ніби влетів її син. Його обличчя сяяло тією світлою радістю, що її випромінює тільки юність.

Мати задивилась на сина... Гарний він в неї. Стрункий, плечистий, кароокий... Отаким і батько його був колись змолodu, як вона вперше його зустріла...

— Ти ще не спиш, мамо? Я, здається, трохи забарився.

Настрій у Бориса тепер зовсім краший, ніж був уранці. Старенька любить бачити сина в доброму настрої, це для неї найбільша радість...

А син (і що це з ним сьогодні?) не ходить по кімнаті звичайно, як завжди, а ніби літає. Пісня так і клекоче в його грудях, дарма, що чути тільки окремі її слова...

Борис підходить до етажерки з книжками, на якій збоку, в зеленій вазочці, — квіти. Довго стоїть біля них, любуючись.

— Які пахучі! Це ті, що ти сьогодні вранці купила?

Мати, — ніби не чує синового питання, — мовчить... Та й що йому, лютому, відповісти, коли ті квіти, що на етажерці, — паперові... І купила вона їх не сьогодні вранці, а ще в минулому році.

ЗАКЛИК ДО АБСОЛЬВЕНТІВ УГА ТА УТГІ

Доля судила нам пережити на Університеті та Українській Високої Економічній Школі в Німеччині. Здобували й вони ті знання й дипломи й так само розійшлися по світах.

Нині ми стали у широкому світі речниками та оборонцями української волі та українського права на вільне життя. Настав для нас третій період — поселення в Америці. Тут ми мусимо зберігати українські вільні й культурні традиції, винесені з нашої Алма Матер, як вірні її діти. Ми повинні нашу навчальну скарбницю зберегти й збагачувати.

Ми здобули знання, дістали дипломи — й розійшлися по світах. Своєю невтомною працею ми скрізь викликали довір'я чужинців до нашої дорогої батьківщини.

Другий період — 1945 р. — це вже цивільна еміграція з-за залізної завіси. Лави наші збільшилися. Тернистий шлях української молоді та професорів привів до існуючої вже скарбниці української науки. Вони включилися до праці в Українському Технічно-Господарському Інституті, Українському Вільному

Технічного Інституту в Нью Йорку, як ЄДИНОЇ ДІЮЧОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ВИСОКОЇ ШКОЛИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ. Ми кличемо Вас стати членами Товариства професорів, абсолювентів та прихильників Українського Технічного Інституту, яке взяло на себе функцію організувати потрібну для Інституту матеріальну базу та моральну підтримку.

Ви, Колеги, найкраще розумієте й оцінюєте велику вагу української вільної школи в Америці.

ПРИЄДНУЙТЕ ПРИХИЛЬНИКІВ, збільшуйте наші лави, посилайте молодь на студії! Надсилайте нам Ваші адреси та адреси Ваших друзів, щоб спільно творити велике діло!

Адреса Інституту та Т-ва Прихильників:

Ukrainian Technical Institute
320 E. 14th St., New York 3, N.Y.,
USA.

У ЧОМУ ЗАГРОЗА ТОТАЛІТАРИЗМУ...

(Продовження зі стор. 6-ої).

ного почуття відповідальності за кожний крок. Багато ціннішим, зрілішим, хоч напевно менше приємним, є життя саме в такій напруженості, серйозності, ніж напр. у безжурності та безвідповідальному оптимізмі покоління другої половини минулого століття, які в наївній вірі в автоматичність поступу, в автоматичний прихід щастя для людства, занедбали покласти сильні оборонні позиції, які були б не допустили до катастрофи 20 віку, ні до появи тоталітарних рухів.

Крім того свідомість постійної загрози, яка походить не від припавкової появи небезпечних, часом психопатичних диктаторів, і не з якоїсь поганої вдачі одного народу, але яка так коріниться в самій структурі сучасної цивілізації, змушуватиме кожного шукати та підтримувати відповідні заходи для протидії і самооборони. Знання передумов, які допомагають появі тоталітаризму, може вказати, які інстанції треба би витворювати чи закріплювати у даній суспільності, що неутралізували б загрозу. Значить, боротьба проти тоталітаризму не мусить вестися тільки фронтовою прямою атакою, але теж в непрямий спосіб саме через витворювання в громадянстві таких заборол, які не допустили б до здійснення його. Зокрема слід звернути увагу на потребу повороту до певного плюралізму, чи децентралізації влади. Ряд функцій, що їх почала виконувати центральна державна влада, треба передати назад громадянству та його організаціям. Швейцарський економіст та соціолог Вільгельм Репке звертає саме увагу на велике значення т. зв. "посередніх спільнот" (станових, професійних, і ін.) яке мали б вони відігравати в майбутньому кращому суспільному устрої. А Гакслей поручав особливо для економічного життя кооперативну організацію. Крім своїх чисто економічних функцій вона виховувала б громадян до активної та відповідальної участі в громадському житті.

Такі і подібні погляди сучасних соціологів щодо майбутнього громадського устрою, який мав би бути відпорніший на небезпеку тоталітаризму, дуже споріднені із поглядами В. Липинського про взаємовідносини між "громадянством і державою". Він теж вказував на потребу гармонійного їхнього розвитку, в якому "сила добре зорганізованої держави і сила добре зорганізованого громадянства себе взаємно рівноважать і доповнюють" (Листи до братів-хліборобів IV,

лист 34). Саме це гармонійне співвідношення держави і громадянства є передумовою — за Липинським — "панування закону в державі". Коли держава поневолює громадянство, його повністю поглинає, так як це є в тоталітарних режимах, настає беззаконня, тобто "самодержавство грубої, нічим необмеженої сили". "Але так само нищиться закон, коли громадянство поневолює державу", що призводить до загальної анархії. Справді свіжо звучать повищі слова нашого політичного теоретика, написані на початку двадцятих років, тобто ще перед появою тоталітарних режимів.

Вкінці із знання справжніх коренів тоталітаризму виростатимуть невідкличні завдання для політичного виховання молоді і громадянства. В попередніх десятиліттях кладено мало уваги на підготовку молоді, dorостаючої людини до життя в суспільстві. Школа однобічно дбала тільки за інтелектуальний розвиток дітей. Мало думалося про справжню підготовку та виховання молоді до життя в людській зорганізованій громаді, дарма, що людське оточення є головним, в якому людині приходить жити. Щоб народоправні улади добре діяли, треба, щоб всі громадяни почувалися співвідповідальними за них і постійно обмежували свій егоїзм, свої анархічні відрухи, завжди з думкою про добро загалу. Такі навички треба набувати вже в молодому віці. Крім того з молодого віку муситься винести глибоку віру в певні суспільні ідеали: в ідеал свободи одиниці, соціальної справедливості, правопорядку, пошани кожної людини, не словної, але справжньої, яка проявлялася б на кожному кроці і в найменшому вчинку. Школа та всі виховні молодечі організації повинні саме підготовляти молодь до суспільного життя, витворюючи в неї активну настанову до громадських справ, скріплюючи почуття відповідальності, самодисципліну і т. д. та впоюючи їй віру в певні громадські ідеали, для яких варто змагатися і навіть життям жертвувати. Тлом такого соціально-політичного виховання повинна бути пам'ять про постійну загрозу тоталітаризму, розуміння його справжньої суті, його деструктивного впливу на життя та розвитку нації й одиниці і, вкінці, усвідомлення собі глибших причин, що його породжують. Бо між ними знаходиться теж політична незрілість, фатальна байдужість до громадських справ серед деяких кіл суспільності.

З АКТУАЛЬНИХ ДУМОК

(Продов. зі стор. 4-ої).

фактично на Європу в нашій тодішній боротьбі з більшовиками — цебто з Москвою. Галичани за допомогою Омеляновича-Павленка, який ніколи не орієнтувався в державних справах, відкинули ці умови, хоч я їх і попереджав про корпус Галлера, що формувався у Франції. Галицька Армія потерпіла поразку. Біла Тарнополь уже по моїй пропозиції, після переговорів ген. Делібіча, Польська Армія затрималась і готова була розпочати переговори, але провокаційна "офензива" Грекова знову поспувала справу...

Це справа незвичайно тяжка. Приходиться мати діло з невірною державною ідеологією нашого суспільства, яке лише в тяжких катастрофах, як в горнілі страждань, може її вияснити собі та засвоїти. Що ж говорити про початки нашого руху — 1917-1919 рр., коли "кожен молодець на свій образець" думав — і коли я мав до діла з масою, що не знала, чого вона хоче, за що боротися буде. Мені здається іноді, що воюючи за Самостійну Україну в Україні, часом при "неутралітеті" самого українського народу, ми, як ті біблійні жиди лиш у цих войовничих митарствах, врешті пізнали самих себе, пізнали чого ми хочемо і за що боремось. Політика Москалів на Україні з їх "чрезвычайками", "продналогами" допомогла нашому народу до певної міри себе самоопреділити. В неясних контурах я передбачав ще в 1917 році цю тяжку долю, яка — очевидно — ще не скінчилась, але більшу частину якої ми вже пережили. Я свідомо пішов на цю невдячну дорогу, думаючи, що тільки вона одна може привести нашу націю до її державного "Ханаана".

Ясна річ, що вивчення, освітлення пройдених нами етапів боротьби — дуже потрібна річ. Треба уникати тільки тих скороспілих епітетів та висновків, яких допустився в оцінці подій і окремих осіб ген. Капустянський. Нам потрібна література історична — книжок багато, багато, за допомогою яких могли б не тільки про пережите нами згадати, але й уникнути помилок в майбутньому.

ПАМ'ЯТАЙТЕ

ПРО

ПРЕСОВИЙ ФОНД

"МОЛОДОЇ УКРАЇНИ"!

КНИЖКИ

ФАРБИ

найліпшої якості знаних
фабрик GLIDDEN, O. P. W.

і ін.

ТАПЕТИ

у великому виборі купите най-
ліпше в українській крамниці

**METROPOLITAN
PAINT & WALLPAPER
CO.**

823 Dundas St. West,
Toronto, Ont. EM. 4-6597

Найвідживніший

і найдешевший харч — це
МОЛОКО

ТА МОЛОЧНІ

ПЕРЕТВОРИ!

Споживайте високовартісні
продукти єдиної української
молочарні

**ROGERS
DAIRY LTD.**

459 Rogers Rd., Toronto, Ont.
Phone: JU. 7193

ROMAN

988 QUEEN ST. WEST

**ЄДИНА
УКРАЇНЬСЬКА ЦУКОРНЯ
В ТОРОНТО**

Поручає:

- Короваї
  - Всі види тортів
  - Віденські штрудлі
  - Крайові маківники
  - Французькі тісточки
- та все на замовлення.

В найближчому часі в крам-
ниці будуть інсталювані столи
для вдовілля покупців.

ЗАГУБЛЕНА УКРАЇНЬСЬКА ЛЮДИНА

Найновіша книжка д-ра Миколи Шлемкевича п. н. "Загублена українська людина" — це цикл доповідей, виголошених Автором у роках 1952-53 у Нью Йорку, Ньюарку і Філадельфії.

Ця 160-ти сторінкова книжка складається з чотирьох розділів: 1. Захитаний світогляд; 2. Моральна криза; 3. Заблукана творчість; 4. Туга за людиною і її щастям. Вже з одного перелічення розділів видно, що основною темою книжки є світоглядно-ідеологічна проблематика наших днів. Як і всі інші твори М. Шлемкевича, "Загублена українська людина" знаменна тим, що складні філософські проблеми Автор уміє представити легкою й зрозумілою для пересічного читача мовою.

В загальному зміст цієї особливо вартісної для одумівського середовища книжки можна передати двома кінцевими реченнями: "Гола й без прикрас стоїть наша душа на ступнях, збудованих з одягу мислі й життя, що зсунувся вже з її плечей. Не намагаймося витягати з-під її ніг то цю, то другу свиту, щоб ще раз закинути на неї. Жива українська душа прагне й вимагає нової одяги духа й життєвих форм, і живих їх здійснень у новій українській людині."

Інші глибокі й цікаві думки, висловлені Автором у цій книжці, — це переважно ілюстрації й докази в користь зацитованого нами відважного кінцевого ствердження. Молоде українське покоління, яке з почуттям душевного болю й неспокою приглядалося похоронам великих модерних ідеологій, давно вже чекало появи подібної книжки. В ній воно знайде відгомін власних переживань, утвердиться в переконанні, що з своїми "еретичними" думками воно не осамітнене, але, на превеликий жаль, не знайде в цій книжці відповіді на дразливе питання: що ж далі?, не знайде отої "нової одяги духа й життєвих форм", яких прагне жива українська душа нової української людини.

Для Автора цей наш закид не є несподіваним. Передбачаючи можливість такого закиду, він пише: "...Душевна криза наростала роками, тож і виздоровлення не є справою одного дня чи року й не може

бути вислідом засвоєння цієї чи іншої готової ідеології, або вислідом членства у цій чи іншій групі. **Важний внутрішній зворот!** Важно прокинутися і вийти з тупого самовдоволення! Важно привернути пошану чесності; важно привернути правду й відвагу — мислі, життя мистецтва. І коли й тут тільки виняткам дано бути героями, то тужити, створювати підсоння, в якому може здійснитися віднова духа й життя — це призначення нас усіх..."

В принципі не можна нічого закинути цим аргументам Автора. Нам тільки видається, що внутрішній зворот є вже фактом dokonаним. Українська людина, зокрема людина молодшого покоління, з тупого самовдоволення вже прокинулася, за віднову духа й життя вона вже тужить й навіть пробує в останніх часах створювати підсоння, в якому ця віднова могла б здійснитися. Питання лиш у тому, хто цю відношу має здійснювати, де ці винятки, яким "дано бути героями", конкретніше, — де ідеологи й оформлювачі нашої доби?

Ми вже писали колись на цьому місці, що одним з таких ідеологів і оформлювачів сучасного духовного хаосу ми хотіли б бачити д-ра М. Шлемкевича. Ми переконані, що небагато наших сучасників мають для цього рівні йому кваліфікації. Йдеться лише про це, щоб д-р М. Шлемкевич освідомив собі свою місію й щоб відважився поставити "крапку над і". Якщо цього не зробить він, якщо цього не зроблять й інші наші інтелектуалісти, то це зробить за них якийсь демагог, який чудово знає, що так, як розмови про велику літературу не творять самі собою жодної літератури, так і писання про духову кризу сучасності не є ще виходом з цієї кризи. Людина не може довгий час душитися в духовій порожнечі. Коли філософи неспроможні вивести її на свіже повітря, тоді "згублена людина" згідна йти за Ленінами й Гітлерами навіть у безодню.

Тому, рекомендуючи від щирого серця "Загублену українську людину" нашим читачам, ми від її автора все ще чекаємо нової книжки, яка повинна називатися "Віднайде-на українська людина".

М. Д.

“ВІДЛИГА” — Іллі Еренбурга

Повість советського письменника І. Еренбурга “Відлига”, ім'ям якої названо многонадійну післясталінську еру в ССРСР, остаточно втратила контакт з читачем. Ця повість вперше була надрукована в травневому числі журналу “Знам'я” за 1954 рік, опісля вийшла окремо дуже мізерним накладом. Ні книжки, ні журналу, в якому вона з'явилась уперше, дістати сьогодні в ССРСР не можна. Вони зникли з книжкового ринку, як політична відлига зникла з ринку політичного.

Дія повісті І. Еренбурга відбувається в одному надволжанському місті, в гнітючій атмосфері російської зими й советської провінції. Герої “Відлиги” — виключно нова советська інтелігенція — хоч добре пристосовані до умов зими й советської дійсності, проте з тугою прагнуть весни не так кліматичної, як політичної. Партія знає це. Старий большевик, учитель Пухов, з острахом думає про свого сина, маляра Володю: “Що за подвійна бухгалтерія! На зборах активу голосно вимагає ідеологічного малярства, малює робітників, а потім найспокійніше говорить, що всі так брешуть...” Дружина директора заводу... “Йде на збори нерадо. Скучно, знову читатимуть з карточок, цитуватимуть газети, коментуватимуть книжки... Які ж це дурні демонстрації!”

Каже Володя: “У Москві, Крюков, обговорюючи виставу, почав лаяти малярів за песимізм. Нам потрібно енергії! — ревів і зп'янів так, що

ВИПРАВЛЕННЯ

Просимо у числі 21 “Молодої України” в уривкові “РОЗГРОМ ПОЛТАВИ” (стор. 16-17) виправити:

а) прізвище: Косьорами, Косьорів, Косьори на: Косіорами, Косіорів, Косіори (старший з них був згодом ген. секретарем КП(б)У в УРСР);

б) Назву УКРАЇНСЬКА ЮНАЦЬКА СПІЛКА треба читати: українська ЮНАЦЬКА СПІЛКА, бо така була її офіційна назва.

Читачів, які запитують про дальшу долю “Розгрому Полтави”, інформуємо, що твір цей вийде незабаром окремою книжкою.

Редакція

Одумівські “Леви” з Клівленду.

мусіли відвезти його до шпиталю... Звідки знову стільки снігу? Скучно так, що жити не хочеться...”

— “Володя (говорить артистка Таня), не треба падати духом. В мене теж часто такий настрій, що руки опускаються... Але тоді починаю думати, що все раптом може змінитися. Не смійся з мене. Я переконана, що таке буває. Чи ти віриш у чуда?”

— А що ти називаєш чудом?

— Чудо це те, коли, наприклад, є дуже зле й раптом робиться добре, і все змінюється, цебто, все залишається по давньому — місто, люди, речі — а однак все інше. Розумієш?..”

Звичайно, ми розуміємо. Натяки І. Еренбурга на зміну в ССРСР ще обережніші як натяки О. Корнійчука в “Крилах” (див. “Молода Україна” ч. 21). Важне, однак, не те. Важне це, що советська людина продовжує вірити в чудо і прагне чуда. І не лише звичайна собі людина, а й людина советських верхів, яка назверх ніби то вірна “дурним демонстраціям” партії. В підтвердженні цього незвичайної ваги факту найбільша цінність “Відлиги” та деяких інших советських видань 1954 року. Бо в час, коли основна маса політичної еміграції в зневірі опустила руки й спокійно асимілюється, ми дістали з того боку залізної заслони яскравий доказ, що під советська людина таки не примиралася з режимом “подвійної бухгалтерії”, де “всі однаково брешуть”. Коли в ССРСР не сталося “чудо” після смерті Сталіна, то це не значить, що його не буде взагалі. Відлигу серед зими можуть скувати нові морози, проте, це не значить, що весни не буде.

М. Д.

Відкрито новий склеп
ФАРБ І ПАПЕРУ НА СТІНИ

**DUNDAS PAINT
& WALL PAPER**

1185 DUNDAS ST. WEST
Tel. LO. 0422

(між Осінгтон і Доверкорт)

Власник: ВАСИЛЬ УСАТЮК

Великий вибір доброякісних фарб.

Одержите поради на всі процеси малювання!

**BATHURST
HARDWARE**

УКРАЇНСЬКИЙ ЗАЛІЗНИЙ
СКЛЕП І СЛЮСАРНЯ

Склад фарб, замків та виріб різномірних ключів.

ІВ. ЛІЛІЦАК
344 Bathurst St.

Tel.: EM. 3-4884

В ДОРОЗІ —

Федора Одрача

Видавництво "Перемога" (Буенос Айрес) нещодавно видало повість Ф. Одрача "В дорозі". Ф. Одрач належить до молодшої генерації українських письменників, що формувалися й творчо виростали вже на еміграції. Почавши свій літературний шлях як журналіст, він наполегливою працею удосконалював складну письменницьку майстерність, шукаючи власного стилю — і тепер ми маємо в його особі цікавого письменника з перспективами дальшого творчого росту.

"В дорозі" — повість про тривожну дійсність 1944-45 років на західно-українських землях, що її показано крізь призму світосприймання українського підпільника. У повісті немає надзвичайних композиційних конструкцій, ані надто несподіваних ситуацій, що ними люблять пересичувати свої твори автори повстанської тематики, тому вдумливий читач ставиться до книжки Ф. Одрача серйозніше, ніж до "повстанської" творчості інших авторів. Найкраще вдалися Ф. Одрачеві негативні герої — директор Пурхавка і його дружина Мурця, що виступають в уяві читача з цілковитою мистецькою рельєфністю. В головному героєві твору журналістові Безіменному легко впізнати самого автора — це не серйозний, але все таки недолік твору. Наявність його у такого назагал вправного автора як Ф. Одрач зайвий раз стверджує стару істину, що про себе, навіть у третій особі, писати значно трудніше, ніж про інших.

Повість "В дорозі" добрий крок на літературній дорозі Ф. Одрача. Жаль, що видавництво не подбало про сумлінну мовну редакцію свого видання та про кращий папір. Книжка того рішуче заслуговує.

* * *

"Московська отрута" — так називається найновіший твір д-ра Д. Донцова (видання емігрантської СВУ, Торонто, 1955). Скручені в клубок страхітливі змії на обкладинці, що її малювала п. Геркен-Русова, пасували б радше до знаменитих американських "горрор комікс", ніж до серйозної публікації. А втім, особливого розходження між виглядом обкладинки і змістом книжки немає. Прочитавши кільканадцять сторінок, читач побачить, що це і є своєрідний український "горрор комікс", при чому комічного, всупереч волі автора, в книжці значно більше, ніж страшного. "Він лякає, а мені не страшно", — сказав колись Л. Толстой з приводу однієї книги Л. Андреева. Це саме можна сказати й про "Московську отруту". В розумінні автора цією отрутою є... Ю. Шерех, У. Самчук, В. Барка, М. Орест, П. Волиняк і взагалі всі ті, хто не розділяє його поглядів. Книжка написана темпераментно, з сильними донцовськими окресленнями на зразок "смерди", "плебей", "шашелі", що колись були, може, чимось новим в українській публіцистиці, але від частого вживання їх автором та його послідовниками перетворилися на банальну лайку.

Стареча сердитість замість логічної аргументації позначає цю книгу ненависті, що її можна було б не без рації назвати також і "Донцовська отрута".

* * *

І. Кошелівець, "Нариси з теорії літератури", випуск 1-ий (Вірші). Видавництво "Сучасна Україна", Мюнхен, 1954.

На книжковому ринку з'явилося видання, що його варт набути кожному, хто цікавиться теорією віршоскладання. Автор зробив досить детальний перегляд існуючих в українській поезії поетичних розмірів,

подавши до кожного з них належні пояснення та вдалі приклади. Поза стислою книжкою київського професора Б. Якубського, яку тепер, мабуть, зовсім неможливо дістати на еміграції, та циклістичною брошурою С. Гординського, виданою кілька років тому в Німеччині, це, здається, єдиний і покищо найкращий посібник для молодих поетів. Зауваження проф. В. Чапленка з приводу цієї книжки ("Нові Дні", ч. 60) може в дечому й слушні, але з них надто прозирає особиста неприхильність рецензента до автора книжки — і це знижує їх об'єктивну вартість.

Молодим авторам, що безуспішно звертаються за теоретичними порадами до редакцій наших газет і журналів, пропонуємо цікаву книжку І. Кошелівця. **Б. О.**

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Шановний Пане Редакторе!

Українська преса назагал точно інформує читачів про те, що пишуть і говорять про нас чужинці. Тому дивно досить, що ніхто досі не звернув уваги на довгу статтю А. Росса, яка була поміщена у грудні м. р. в "Нью Йорк Таймс"-і п. н. "Фашисти кують пляни у Німеччині". Невже не цікава для нас ось хоч би така цитата з цієї статті:

"...Український терорист Степан Бандера, якого американська окупаційна влада хотіла зразу арештувати як военного злочинця, але не могла його знайти, проявляє тепер виключну активність. Недавно він дав інтерв'ю Північно-західному німецькому радіо. Він публікує один український тижневик і його організація має імпресивну модерну головну квартиру.

З часу візиту (в Німеччині) помічників сенатора Мек Карті... ці фашистські групи розвинули спеціальність в атакуванні післявоєнних утікачів від комунізму, що підчас війни були анти-фашистами. Американців, або американські організації, які пов'язані з тими втікачами, атакується як "комуністів"...

Постає, отже, питання: якщо все, написане в цій статті, правдиве, то чи не ясно, хто інспірував похід проти "хвильовистів"? Якщо ж це видумка автора, чому Степан Бандера не спростує її?

Чейже отакі інформації найповажнішою американської газети не роблять слави ні Ст. Бандері, ні, тим більше, українській визвольній справі.

З пошаною до Вас,

Б. Орленко, США

ЩЕ МОЖНА ЗАМОВИТИ

великий роман І. БАГРЯНОГО про українську молодь на передодні та в другій світовій війні, що має вийти друком у видавництві "УКРАЇНА".

Передплату на 1-ий том цього роману п. н.

"МАРУСЯ БОГУСЛАВКА"

надсилайте в Канаді на адресу:

Mrs. A. Horhota,
Moloda Ukraina, 191 Lippincott Street, Toronto, Ont.

Ціна "МАРУСИ БОГУСЛАВКИ" у передплаті 3.00 дол.

Перше видання книжки вийде тільки для передплатників!

У США передплату на "Марусю Богуславку" приймає:

Mrs. L. Korol, 3300 Carpenter, Detroit 12, Mich.

Перша в Канаді крамниця меблів новоприбулих українців

ROCHESTER FURNITURE COMPANY

295 COLLEGE ST., TORONTO, ONT. Tel. WA. 3-2834

100% гарантія всього товару, або зворот коштів.

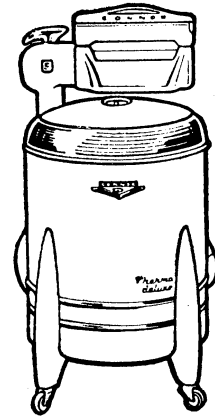
Машини до прання марки "CONNOR" ізольовані й задержують температуру протягом 12-ти годин.

Ці гарантовані на 4 роки машини, ми даємо на пробу до 30-ти днів.

ГОТОВІ ДО ПОСЛУГ ВЛАСНИКИ КРАМНИЦІ:

М. Герус

Н. Дейнега

Панове Редактори!

...На мій погляд, в журналі "Молода Україна" є забагато матеріалів про ОДУМ. Я не збираюся робити революції в журналі, але... "ЦК ОДУМ-у інформує", "Ювілей Молодої України", "ОДУМ на правильному шляху", "ОДУМ між Америкою і Україною", "З життя одумівської молоді"... — цього навіть для одумівського журналу забагато. Цебто, матеріалу про ОДУМ не забагато, але тому, що журнал має всього 24 сторінки, то для неодумівського читача журнал не може бути надто цікавим. Я вважаю, що пересічного читача більше цікавить уривок "Говорить Тіто" або "Поразка маршала", ніж одумівські будні... Не пошкодило б, якби ви друкували коротко головні події за місяць і т. п...

З привітом,

Олександр Харченко, Канада

Шановний Пане Редакторе!

В листі до редакції ("МУ", ч. 21) п. І. Б. пише: "...Спроби завести молодь на манівці аполітичності й апартійності різними аматорами "безпартійних партій" — це явище нездорове, якщо не злочинне супроти інтересів нації". І це твердження правильне. Молодь справді повинна відігравати "найактивнішу роль в політиці й боротьбі кожного народу..." "Молода Україна" від самого початку послідовно кличе одумівську молодь до політичної активізації, рекомендує старшим одумівцям вступати в одну чи другу політичну партію і працювати в цій партії для визволення України. Але чи значить це, що "нашій молоді треба дискутувати над тим, яке політичне обличчя мусить мати її організація: монархічне, соціалістичне, нацистсько-фашистське чи революційно-демократичне"?

Я вважаю, що для ОДУМ-у ця проблема розв'язана самим стату-

том і п'ятирічною практикою. ОДУМ, як цілість, є організацією **всієї** української демократичної молоді. Цебто, він є організацією і молоді революційно-демократичної, і ліберально-демократичної, і соціал-демократичної, і безпартійної. В цій ширині політичної бази ОДУМ-у може виявитися колись його слабкість, але сьогодні в цьому виявляється тільки його сила і джерело популярності. Якщо б українська демократична молодь різних партійних напрямків не зуміла жити і працювати в умовах емігрантської розпорошеності і взаємного самопожирання під одним дахом одумівської організації, то треба б дуже сумніватися в її демократичності, так як я сумніваюся в демократичності наших демократів старшого покоління, які на словах демократи, а на ділі хіба анархісти.

Провідна верхівка одумівського руху, як і рядові члени ОДУМ-у, дуже добре знає, що в наших умовах ОДУМ може бути тільки або **масовою надпартійною організацією всієї демократичної української молоді, або фікційною паперовою побудовкою однієї партії**. Маючи до вибору тільки ці дві можливості, ОДУМ обрав першу з них і навряд чи своєчасно цей вибір оспорювати...

З дружнім привітом,

А. Кульчицький, США

Вельмишановний Пане Редакторе!

З великою увагою прочитав я у 21-му числі "МУ" листа п. І. Б. з Німеччини. Висловлені там думки є немаловажні для ОДУМ-у, хоч, що правда, я не завважив ніде, щоб ЦК ОДУМ-у, або редакція "Молодої України" будьколи відмежовувались від усіляких партій. Така тенденція існує лише в частини одумівського членства і саме з цією тенденцією провідна верхівка ОДУМ-у від початку бореться.

Друга річ, що ОДУМ, як надпартійна організація всієї демократичної молоді не може вибирати між монархізмом, соціалізмом, фашизмом і революційною демократією, бо цим самим зрадив би основні тези свого статуту. Вибирати можуть лиш окремі члени ОДУМ-у, а не ОДУМ, як цілість. Та й окремі члени ОДУМ-у згідно статуту можуть обирати лише між виразно демократичними політичними течіями, тому комуно-фашизм тут ні при чому. Що ж до висновку автора, мовляв, "намагання зігнорувати цю проблему вибору й якось залишитися збоку... це значить плекати політичну безпринципність, розмагніченість, яловість і в'ялість думки та волі", то цей висновок видається мені не зовсім обґрунтований. УНРада також "зігнорувала" цю проблему вибору (бо як же їй вибирати програму однієї партії, коли в ній співпрацюють різні партії?), проте, хіба це значить, що УНРада плекає політичну безпринципність і в'ялість думки та волі? Зрештою, припустім, що частинно воно може й так. Але чи не є УНРада найкращою практичною школою демократії, толерантності, вирозуміння, співпраці, довіря до партнера для тих, що в УНРаді працюють? І чи не варто для цих державно-творчих чеснот пожертвувати частинкою партійного "принципіалізму"?..

Це правда, одумівці повинні належати до різних демократичних партій, ОДУМ в цілому не мусить відхрещуватись від партій, але й партії не мусять вимагати від ОДУМ-у "вибору". Бо вибирати найближчу собі демократичну групу можуть тільки окремі одумівці, а не ОДУМ. Словом, завваги Автора слушні, коли йдеться про політичну активізацію одумівців, але ОДУМ, як організація, мусить стояти поза партіями.

З одумівським привітом

Д. Ткачук, Кан.

НАЙКРАЩІ РЕЧІ ПО НАЙНИЖЧИХ ЦІНАХ КУПИТЕ В УКРАЇНСЬКІЙ КРАМНИЦІ

G. LUKE'S FURNITURE-ELECTRIC

Маємо великий вибір електричних й газових кухонь (Мофет стов), холодильників, пральних машин, машин до чищення підлог та килимів, радіоапаратів, диванів (честерфілди), п'яно-акордіони та інше.

ГАРАНТУЄМО: НИЗЬКІ ЦІНИ, ВИГІДНІ СПЛАТИ, ГАРНУ ОБСЛУГУ ТА ДОБРУ ЯКІСТЬ КУПЛЕНИХ У НАС РЕЧЕЙ.

797-799 DUNDAS ST. W., TORONTO, ONT.

— Tel.: EM. 8-9228

ДРУЗІ ОДУМІВЦІ! ПАМ'ЯТАЙТЕ, ЩО ВАШОЮ АСЕКУРАЦІЙНОЮ УСТАНОВОЮ В СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ І КАНАДІ Є

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ СОЮЗ

- **УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ СОЮЗ** — це народня-братська запового-асекураційна установа, побудована на щиро демократичних основах, з різними родами забезпечень.
- **УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ СОЮЗ** виплатив на різні народні цілі в Україні (давніше), США і Канаді понад 200,000 дол.
- **УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ СОЮЗ** має тепер 21,000 членів та 5,250,000 доларів майна.

ЗАБЕЗПЕЧУЙТЕ СЕБЕ Й СВОЮ РОДИНУ В УКРАЇНСЬКОМУ РОБІТНИЧОМУ СОЮЗІ! ВАШІ ВКЛАДКИ ЦЕ НАЙПЕВНІША ОЩАДНІСТЬ, ЩО ПРИНОСИТЬ ВАМ ЩОРІЧНУ ВИСОКУ ДИВІДЕНДУ! ПОМАГАЙМО СОБІ ГУРТОМ!

За інформаціями звертайтеся:

UKRAINIAN WORKINGMEN'S ASSOCIATION

254 OLIVE ST., SCRANTON, PA., USA

Або (в Канаді):

H. MAZURYK, 516 Bathurst St., Toronto, Ont., Canada